RAPPORT

Finansiell stabilitet och beredskap

24 november 2026

Förord

Finansinspektionen (FI) publicerar två gånger om året rapporter där vi på regeringens uppdrag redogör för vår syn på den finansiella stabiliteten. Från och med i år omfattar rapporterna även beredskap, ett område där FI har ett särskilt ansvar som sektorsansvarig myndighet för sektorn finansiella tjänster.

Digital teknik utvecklas snabbt och finanssektorns beroende av externa tjänsteleverantörer har ökat. Ett ansträngt säkerhetspolitiskt läge ökar risken för antagonistiska angrepp mot den finansiella sektorn. Mot denna bakgrund ägnar FI en förhållandevis stor del av rapporten åt operativ motståndskraft, såväl i normalläge som under kris och höjd beredskap.

Systemrisker i finanssektorn är ofta gränsöverskridande. Internationellt samarbete är därför en förutsättning för att värna finansiell stabilitet. Europeisk bankreglering genomgår nu en större översyn. Reglerna är komplexa och det är bra att försöka förenkla. Men om det blir en väsentlig urvattning så ökar riskerna för finansiell stabilitet i Europa. Globala överenskommelser såsom Baselkommitténs standarder minskar utrymmet för enskilda länder eller regioner att skaffa sig kortsiktiga fördelar på bekostnad av bankernas motståndskraft. Sådana överenskommelser är svåra att få till och bör hanteras aktsamt.

Att bevaka risker innebär också att hålla ett öga på horisonten och vara uppmärksam på nya aktiviteter. Ett växande fenomen är aktörer som köper upp dåliga lån från banker i andra länder och i hög grad finansierar sig med insättningar från kunder i andra länder, men som har tillstånd i Sverige och omfattas av svensk insättningsgaranti. Ett annat växande fenomen, hittills dock mer i omvärlden än i Sverige, är fonder som erbjuder lån med mer flexibla villkor än vad banker erbjuder. Så kallade *private credit*-fonder har vuxit kraftigt utomlands, inte minst mot bakgrund av stora investeringar i datacenter. I både Sverige och omvärlden saknas tillräckligt bra data för att få en god överblick över det finansiella systemets sammantagna kopplingar och exponeringar relaterat till private credit. Det är exempel på aktiviteter som FI håller ögonen på.

Stockholm den 24 november 2026

Johan Almenberg
Generaldirektör

FI dnr 26-6772

Innehåll

Förord 2

Stabilitetsbedömning 4

Beredskap och operativa risker 5
Samhällsviktig finansiell verksamhet behöver upprätthållas i alla lägen 5
Digitalisering ökar kraven på operativ riskhantering 5
Operativa risker kan bli systemhotande 6
Faktaruta – Koncentrationsrisker och komplexa beroenden i Sverige 7
Behov av alternativ i betalsystemet 7
Faktaruta – Förändringar inom betalningsinfrastrukturen i Sverige 8
Arbetet mot systemhotande operativa risker 10
Förmågan att ställa om är central för beredskapen 11
Öppen hotbildsbedömning 12
Faktaruta – Hotlandskapet i den finansiella sektorn 12

Finansiella marknader 20
Osäkert omvärldsläge och stark AI-optimism 20
Ökad sannolikhet för stress på globala statsobligationsmarknader 22
Starka statsfinanser bidrar till motståndskraft 25
Icke-finansiella företag har god tillgång till marknadsfinansiering 26
Faktaruta – Förekomsten av privata krediter är begränsat i Sverige 26
Fortsatt stark solvens i försäkringssektorn 27
Faktaruta – Klimat- och naturrelaterade risker 29

Banker och låntagare 31
Bankerna har en god likviditetsposition 31
Fördjupningsruta – Räntegenomslag från banker till låntagare 33
Bankernas kreditrisk kan öka 36
Banksektorn har betydande motståndskraft 41

Diagrambilaga 43

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Sveavägen 44
Telefon +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Stabilitetsbedömning

Sammantaget bedömer FI att det svenska finansiella systemet är stabilt och har god motståndskraft samt att den finansiella sektorns beredskap för kris och krig fortsätter att stärkas. Men det svenska finansiella systemet påverkas i hög grad av utvecklingen i omvärlden. Den snabba AI-utvecklingen, det osäkra geopolitiska läget och svaga statsfinanser i vissa stora ekonomier ökar sannolikheten för störningar i det globala finansiella systemet. Sverige har ett bra utgångsläge men det går inte att utesluta att sådana störningar kan få negativa konsekvenser för svensk finansiell stabilitet.

Den snabba AI-utvecklingen väntas leda till ökad produktivitet men medför också nya sårbarheter. Det svenska finansiella systemet är nära sammanlänkat och i hög grad digitaliserat. Störningar hos ett enskilt företag eller en kritisk leverantör kan spridas till andra delar av systemet. Teknikutvecklingen bidrar till ökade operativa risker generellt och cyberrisker i synnerhet. Det ställer höga krav på operativ motståndskraft hos finansiella företag. En framväxande risk är utvecklingen av avancerade kvantdatorer som riskerar att på sikt göra dagens krypteringsmetoder sårbara. Finansiella företag behöver säkerställa en stegvis och strukturerad övergång till kvantsäker kryptografi i sin verksamhet.

Samhällsviktiga finansiella funktioner måste kunna upprätthållas även vid höjd beredskap och krig. Detta kräver ett ansvarstagande från de finansiella företagen och under 2026 har strukturen för den finansiella sektorns privat-offentliga samverkan utvecklats. Stort fokus läggs vid att förstå och hantera den finansiella sektorns beroende av kritisk samhällsinfrastruktur. Arbetet med att stärka förmågan att hantera antagonistiska hot som riktas mot sektorn pågår löpande.

AI-optimismen på de finansiella marknaderna har de senaste åren bidragit till höga tillgångspriser, samtidigt som vissa stora ekonomier har svaga statsfinanser. Stora marknadskorrigeringar, särskilt i form av stigande räntor och ökad volatilitet på de globala räntemarknaderna, kan få spridningseffekter även till Sverige. Det osäkra geopolitiska läget kan orsaka utbudsstörningar som leder till högre inflation, högre räntor och lägre tillväxt i den globala ekonomin. Ett sådant scenario kan skapa förnyad press på fastighetsföretag med hög skuldsättning, korta räntebindningstider och höga vakanser och kan i förlängningen leda till högre kreditförluster i den svenska banksektorn. Samtidigt har de svenska storbankerna betydande kapitalbuffertar, god lönsamhet och en god likviditetsposition. Det gör dem motståndskraftiga mot ökade kreditförluster och störningar på de globala finansiella marknaderna. Sverige har dessutom starka statsfinanser. FI bedömer därför att det svenska finansiella systemet har god motståndskraft.

Beredskap och operativa risker

Den svenska finansiella sektorns beredskap fortsätter att stärkas. Förmågan höjs genom en omfattande privat-offentlig samverkan inom ramen för det civila försvaret i kombination med regelgivning och tillsyn. Samtidigt är hotbilden föränderlig och det är särskilt viktigt att finansiella företag rustar sig för risker som är kopplade till utvecklingen av AI och kvantteknik.

Samhällsviktig finansiell verksamhet behöver upprätthållas i alla lägen

Det säkerhetspolitiska läget ställer ökade krav på den finansiella sektorns motståndskraft. Regeringen har konstaterat att ett väpnat angrepp mot Sverige eller våra allierade inte kan uteslutas, men även hot om krig kan påverka förtroendet för det finansiella systemet och den finansiella stabiliteten. Detta kan utnyttjas av aktörer som vill skada svenska intressen.

Beredskapsarbetet i den finansiella sektorn behöver därför ta höjd för såväl allvarliga störningar i fredstid som höjd beredskap och krig. Det ställer krav på företagens förmåga att upprätthålla samhällsviktiga finansiella tjänster även under svåra förhållanden.

Digitalisering ökar kraven på operativ riskhantering

Operativa risker kan uppstå genom sårbarheter i den egna verksamheten. Det kan handla om att ett företag är beroende av externa leverantörer eller att det utsätts för antagonistiska angrepp, exempelvis cyberattacker. Att det uppstår störningar i interna system är vanligt förekommande i finansiella företag. Sådana störningar beror ofta på fel som uppstått i samband med förvaltningen av företagens informations- och kommunikationsteknik (IKT), eller mänskliga fel. Under 2026 har det inte förekommit några operativa störningar i de finansiella företagen i Sverige som har haft betydande konsekvenser för det svenska finansiella systemets grundläggande funktioner. Detta framkommer av den information om incidenter som de finansiella företagen rapporterar till FI inom ramen för EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn (Dora eller Dora-förordningen).[1][2]

[1] FI tar emot incidentrapporter från företagen, i linje med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 av den 14 december 2022 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn (Dora eller Dora-förordningen). Kravet på att rapportera allvarliga IKT-relaterade incidenter framgår av artikel 19 i Dora-förordningen och rapporteringen ska ske enligt de kriterier, tidsfrister och mallar som fastställs i Kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1772 samt Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2025/302.
[2] Dora-förordningen antogs den 14 december 2022, trädde i kraft den 16 januari 2023 och tillämpas fullt ut från den 17 januari 2025. Förordningen stärker den digital

Ett välkänt internationellt exempel på en operativ incident är stölden från kryptobörsen Binance i slutet av oktober 2026. Den möjliggjordes av att det fanns sårbarheter i företagets egna system och processer.[3] Historiskt sett har även incidenter som lett till störst samhällspåverkan berott på eller möjliggjorts av interna systemfel. Det här visar att finansiella företag behöver arbeta förebyggande och ha väl utarbetade kontinuitetsplaner.

Företagen behöver säkerställa att de kan stå emot operativa störningar. Det finns rättsliga krav på att finansiella företag ska hantera sina operativa risker, inklusive risken för interna systemfel. Dora-förordningen är det mest centrala regelverket. Att företagen följer dessa krav är centralt för att upprätthålla den grundläggande beredskapsförmågan i den finansiella sektorn. Att det finns en tillräcklig förmåga att hantera de fel som uppkommer under normala förhållanden är en förutsättning för att det ska finnas tillräcklig förmåga att hantera kriser och krig.

Operativa risker kan bli systemhotande

Operativa risker är ett hot mot enskilda företag, men kan även vara ett hot mot den finansiella stabiliteten. Det handlar om situationer där det finns en underliggande sårbarhet på systemnivå, som gör att påverkan på samhället blir mer allvarlig när det uppstår en störning. Ofta är det i relationerna mellan finansiella företag och deras leverantörer som sådana underliggande sårbarheter kan uppstå. Om ett fåtal företag eller leverantörer ansvarar för en kritisk tjänst kan störningar snabbt få påverkan på den systemövergripande funktionen. Komplexa beroenden, alltså svåröverskådliga kopplingar mellan aktörer, kan också göra det svårt att förebygga och hantera spridningsrisker.

Både FI och de finansiella företagen har genom Dora-förordningen fått bättre förutsättningar att systematiskt kartlägga och analysera operativa risker som kan hota det finansiella systemet. Förordningen kräver att företagen upprättar register över sina avtal med tredjepartsleverantörer av IKT-tjänster och rapporterar dessa till FI.[4]

---

motståndskraften genom att skapa enhetliga regler för hantering av IKT-risker såsom cyberattacker, systemfel och andra digitala störningar.

[3] Den 29 oktober 2026 stals kryptotillgångar till ett värde av drygt 6 miljarder dollar från den globala kryptobörsen Binance. Det var den största kända stölden av kryptotillgångar någonsin. Enligt Federal Bureau of Investigation (FBI) genomfördes attacken av den nordkoreanska hackergruppen TraderTraitor. Binance har uppgett att angriparna fick tillgång till företagets it-miljö och därefter kunde kringgå de interna rutinerna för godkännande av uttag.

[4] Detta ska rapporteras in årligen till berörda tillsynsmyndigheter. Informationsregistren har hittills rapporterats in till FI två gånger (2025 och 2026). Data i informationsregistret gäller föregående år. Den analys som FI hittills har gjorts kommer från första årets inrapporterade data.

Rapporteringen har gett FI en bättre bild av hur beroendena av olika IKT-leverantörer ser ut och var risker kan uppstå när många företag använder samma leverantör (se faktarutan Koncentrationsrisker och komplexa beroenden i Sverige). FI:s analyser visar att det finns både koncentrationsrisker och komplexa beroenden. Samtidigt har antalet identifierade avvikelser från sund riskpraxis generellt ökat. För de institut som är av större betydelse för finanssektorn och Sveriges totalförsvar är utvecklingen däremot positiv. Där har avvikelserna i hanteringen av tredjepartsrisker minskat.

Faktaruta – Koncentrationsrisker och komplexa beroenden i Sverige

Enligt företagens rapportering till FI upprätthålls de finansiella företagens verksamhet med stöd av tusentals leverantörer av tjänster för informations- och kommunikationsteknik (IKT), så kallade IKT-leverantörer. De flesta IKT-leverantörer används enbart av ett fåtal finansiella företag, men ungefär 10 procent av leverantörerna har minst 50 kontrakt hos fler än 20 finansiella företag. Närmare hälften av incidenterna som rapporteras in till FI var kopplade till tredjepartsleverantörer av IKT-tjänster. Det finns exempel på incidenter som har påverkat flera finansiella företag samtidigt. Dessa leder i vissa fall till tydliga toppar i incidentrapporteringen till FI. Men det är svårt att härleda incidenttopparna till specifika utlösande händelser.

FI har även identifierat exempel på utkontraktering av tjänster där ett avbrott skulle kunna få betydande konsekvenser för verksamheten, samtidigt som avtalsrelationerna kännetecknas av hög komplexitet, låg utbytbarhet och otillräckliga kontrollmekanismer. Dessutom kan möjligheterna att återintegrera tjänsterna vara begränsade eller förenade med betydande operativa och tekniska utmaningar. FI kommer lägga särskild vikt vid dessa i vår tillsyn. IKT-leverantörerna kan ha sin juridiska hemvist i andra länder, men de utför själva tjänsterna främst i Sverige och Baltikum. Data lagras i hög utsträckning i Sverige, men även till viss del i Baltikum, Irland, Nederländerna och Tyskland. Avtalen med IKT-leverantörer hanteras även i huvudsak under svensk jurisdiktion.

Behov av alternativ i betalsystemet

Betalningssystem är ett område där det ställs höga krav på att tjänster är tillgängliga. Även om det förekommer incidenter kopplade till betalningssystemen i rapporteringen till FI, har systemen visat sig ha en god motståndskraft och förmåga att hantera incidenter utan längre avbrott.

Det finns samtidigt välkända sårbarheter i det svenska betalningssystemet, exempelvis beroendet av internationella kortnätverk som Visa och Mastercard. Riksbankens överenskommelse med marknaden om offline-betalningar har stärkt kortbetalningarnas motståndskraft. Störningar i Visas eller Mastercards tjänster kan

emellertid fortfarande få stora konsekvenser för människors möjligheter att betala.[5] Kontanter och Swish kan fungera som alternativ när kortbetalningar inte är möjliga. Det förutsätter dock att dessa betalsätt är tillgängliga och att människor är vana vid att använda dem. I en enkät från FI uppger många hushåll att de har beredskap för situationer där deras huvudsakliga bankkort inte fungerar.

Det finns även risker förknippade med alternativa betalmetoder. Bland annat utnyttjas kontanter i den kriminella ekonomin. Stablecoin[6], som ibland lyfts som ett framtida möjligt bidrag till betalsystemets redundans, kan även skapa nya sårbarheter när integrationen mellan kryptotillgångar och det globala finansiella systemet ökar. FI bedömer därför att det är viktigt att bevaka både för- och nackdelar med olika betalmetoder och undvika att ersätta ett beroende med ett annat.

Det pågår flera initiativ och förändringsarbeten på betalningsmarknaden (se Faktaruta – Förändringar inom betalningsinfrastrukturen i Sverige). Bland annat genomför Bankgirot ett omfattande arbete med att utveckla nya systemlösningar för att säkerställa en stabil betalningsinfrastruktur för massbetalningar i framtiden. FI följer det arbetet inom ramen för vår tillsyn.

Faktaruta – Förändringar inom betalningsinfrastrukturen i Sverige

Ett stort förändringsarbete pågår inom den svenska betalningsinfrastrukturen. Syftet är att möta ökade krav på säkerhet och effektivitet samt att anpassa systemen till internationella standarder. Betalningar bygger på ett samspel mellan olika tekniska system, regelverk och aktörer som gör det möjligt att överföra pengar från betalarens till mottagarens konto. Viktiga aktörer i den svenska betalningsinfrastrukturen är bland andra betaltjänstleverantörerna, Swish, Bankgirot och Riksbanken.

Betalningar kan delas in i två kategorier: stora betalningar och massbetalningar. Den första kategorin omfattar överföringar mellan banker och andra finansiella institut som avvecklas i Riksbankens system RIX-RTGS. Massbetalningar sker mellan företag, konsumenter och myndigheter och omfattar exempelvis kontoöverföringar, fakturor, löner och Swish. Här spelar bland annat Bankgirots system och Riksbankens system för omedelbara betalningar, RIX-INST, en viktig roll.[7]

[5] https://www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/betalningsberedskap/offlinebetalningar/
[6] Stablecoin backas upp av reserver som oftast består av säkra och höglikvida finansiella tillgångar. Om många innehavare löser in sina token samtidigt, kan utgivaren snabbt behöva sälja tillgångar i sin reserv. Det kan leda till stora prisrörelser på centrala finansiella marknader. På så sätt finns en tydlig spridningskanal mellan kryptotillgångar och det traditionella finansiella systemet.
[7] Även om det finns andra aktörer som också skulle kunna ses som betalningsinfrastruktur, som exempelvis de stora internationella kortnätverken, inkluderas de inte här, dels eftersom

En betalning sker i flera steg. Första steget är att kunden ger i uppdrag till sin betaltjänstleverantör att genomföra betalningen som kontrollerar den. Därefter genomförs om det behövs clearing och slutligen avveckling av betalningen. I samband med clearing sammanställs och redovisas vad betalaren och mottagaren ska krediteras respektive debiteras. För att bedriva verksamhet som clearingbolag, så som Bankgirot och Swish, krävs tillstånd från FI. Clearing av massbetalningar görs via Bankgirot som fungerar som ett nav mellan de deltagande bankerna. Det normala är att betalningar samlas ihop och hanteras i omgångar. Efter clearing skickas den sammanställda informationen till Riksbankens betalningssystem för avveckling.[8]

Avveckling är det sista steget vid en betalning. Vid avveckling regleras skulden och fordran mellan parterna, och är därefter oåterkallelig. Avveckling sker i Riksbankens system, RIX-RTGS för stora betalningar och RIX-INST för omedelbara betalningar, exempelvis Swishbetalningar. Betalningarna avvecklas enskilt och i realtid dygnet runt. När en användare skickar en betalning via Swish utbyter de deltagande bankerna information om betalningen, och RIX-INST säkerställer sedan att pengarna slutligt överförs mellan bankerna.[9] Vidare behöver betaltjänstleverantörerna uppfylla ett antal villkor, så kallade deltagarkrav, för att de ska få tillgång till de system som Bankgirot, Swish och Riksbanken tillhandahåller.

Gemensamma standarder är en förutsättning för att aktörer ska kunna skicka och ta emot betalningsinformation till varandra. På global nivå pågår en omställning från äldre format till den moderna internationella standarden för betalningsmeddelanden, ISO 20022 som gör det möjligt att skicka en större mängd information än tidigare. Övergången är viktig för att betaltjänstleverantörer ska uppfylla de krav som ställs, bland annat penningtvättsregelverket. Riksbankens RIX-RTGS genomförde övergången till ISO 20022 under 2025. I RIX-INST har formatet använts sedan 2022 då RIX-INST lanserades.

Bankgirot genomför ett större arbete med att modernisera, effektivisera och framtidssäkra verksamheten. Bankgirots nya produkt SEK Credit Transfer ska ersätta flertalet av dagens bankgiroprodukter. Historiskt har Bankgirot haft ett brett erbjudande av tjänster som använts direkt av slutkunder. Den nya lösningen innebär i stället att bankerna utvecklar sina egna produkter och erbjuder dem till slutkunderna. Här inkluderas dock inte autogiro, men planen är att även det på sikt kommer att flytta till den nya infrastrukturen.[10] Med den nya lösningen följer att Bankgirots infrastruktur övergår till ISO 20022.

Nordic Payments Council (NPC) är ansvariga för att ta fram och förvalta standarder för betalningar mellan banker och betalningsinstitut i Norden. NPC drivs av de

---

de inte är svenska, dels eftersom de utöver själva infrastrukturen även inkluderar betalinstrument i sin affärsmodell.

[8] https://www.riksbank.se/sv/press-och-publicerat/publikationer/den-svenska-finansmarknaden/den-svenska-finansmarknaden-2024/a-idappendixaappendix-/centrala-system-i-den-finansiella-infrastrukturen/.

[9] https://www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/betalningssystemet-rix/.

[10] https://www.bankgirot.se/om-bankgirot/betalsystem/bankgirots-betalsystem/.

nordiska bankerna, betalningsinstitut och bankföreningarna. Genom NPC ansvarar marknaden för standarderna i stället för de institut som tillhandahåller betalningsinfrastrukturen.[11] På europeisk nivå drivs motsvarande arbete i European Payments Council (EPC).

Förändringsarbetet bidrar till en mer robust betalningsinfrastruktur och skapar förutsättningar för banker och betaltjänstleverantörer att kunna uppfylla befintliga och kommande regelverkskrav. Men eftersom detta är ett omfattande förändringsarbete är det viktigt att alla parter identifierar och hanterar de operativa risker som uppstår. Det är särskilt viktigt eftersom det handlar om en samhällskritisk infrastruktur.

Arbetet mot systemhotande operativa risker

Det allvarliga omvärldsläget kräver en bredare syn på systemhotande operativa risker. Vissa operativa risker står bortom enskilda aktörers förmåga att själva hantera, i synnerhet antagonistiska handlingar som riktas mot den finansiella sektorn. Sådana hot hanteras inom ramen för det svenska totalförsvaret och förutsätter samverkan på alla nivåer i samhället.[12]

Den svenska totalförsvarsmodellen innebär att hela samhällets resurser mobiliseras, militära såväl som civila.[13] Därför är det civila försvaret indelat i tolv beredskapssektorer, varav Finansiella tjänster är en. Därtill finns en geografisk indelning i sex civilområden. FI leder arbetet inom beredskapssektorn Finansiella tjänster. I den beredskapssektorn ingår även Riksgälden och Riksbanken deltar på frivillig basis.

Den finansiella sektorn samverkar med de övriga elva beredskapssektorerna; med civilområdena, Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten. Samverkan sker bland annat inom FTPOS (Finansiella tjänster privat-offentlig samverkan), som FI inrättade i början av 2026 där finansiella företag och myndigheter deltar. FI har även identifierat företag som är av särskild betydelse för totalförsvaret, och har fördjupad samverkan med dem.

FI har under 2026 föreslagit att det införs en ny lagstiftning inom den finansiella sektorn. Syftet med lagen vore enligt förslaget att säkerställa att finansiella företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för totalförsvaret bedriver en tillräcklig planering och förberedelser för att hantera risken för krig.

Den finansiella sektorns beroenden av kritisk samhällsinfrastruktur är en tydlig operativ risk. Sektorn är till exempel beroende av undervattenskablar och

[11] https://www.nordicpaymentscouncil.org/.
[12] Totalförsvar är verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig.
[13] Totalförsvar består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar).

rörledningar för telekommunikation och energiöverföring. Sådan infrastruktur kan fallera på grund av olyckor, tekniska fel och andra icke-antagonistiska incidenter. Samtidigt är beroendet till sådan infrastruktur en sårbarhet som kan utnyttjas av aktörer som vill skada svenska intressen, vilket de senaste årens incidenter i Östersjön illustrerar. Sektorn är även beroende av fysiska anläggningar som datacenter. Under Rysslands anfallskrig mot Ukraina och det pågående kriget i Mellanöstern har datacenter angripits, vilket visar på att de på grund av sin betydelse för den digitala ekonomin kan vara mål för angrepp.

Ett arbete har påbörjats för att genomföra så kallade försörjningsanalyser. Det är ett nytt verktyg som används inom totalförsvaret för att identifiera gap mellan behov och faktisk förmåga att tillgodose samhällsviktiga verksamheters behov av varor och tjänster. Förståelsen för hur sektorns beroenden ser ut håller alltså på att fördjupas. Det bidrar till mer träffsäkra åtgärder för att hantera dem.

Förmågan att ställa om är central för beredskapen

Det civila försvaret ska förbereda och planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera ett krig i Europa som leder till allvarliga konsekvenser för samhällets funktionalitet.[14]

Den finansiella sektorn spelar en avgörande roll i att möjliggöra en omställning av samhället till krigsförhållanden. Förmågan att ställa om förutsätter tillgång till nödvändigt kapital, att det finns riskhanteringsförmåga på plats i form av krigsförsäkringar, och att allmänheten kan fortsätta göra nödvändiga betalningar. De åtgärder som FI vidtar inom ramen för totalförsvaret bidrar till att skapa denna omställningsförmåga.

Under höjd beredskap och krig får ekonomin typiskt sett en försvarsunderstödjande roll. Detta innebär att krav och förväntningar på verksamheter i den finansiella sektorn behöver anpassas. Fredstida normer om funktionalitet, tillgänglighet och kvalitet kommer inte kunna upprätthållas i alla lägen. I relation till finansiell stabilitet kommer det behövas acceptans för störningar som får ett negativt genomslag i ekonomin.

Med en god förmåga att ställa om den finansiella sektorn ökar även förståelsen för vilka finansiella tjänster som är de viktigaste att upprätthålla i alla lägen. Detta skapar tydlighet om prioriteringar och bidrar till förmågan att fatta väl avvägda beslut även under fredstida kriser som påverkar den finansiella stabiliteten.

[14] Prop. 2024/25:34 s. 109.

Öppen hotbildsbedömning

Hybrida hot är aktiviteter under tröskeln till krig, som utförs av främmande makt med syfte att främja strategiska mål.[15] FI kan konstatera att inom den finansiella sektorn har gränsdragningen mellan operativa störningar och hybrida hot blivit alltmer svår att särskilja. FI har i uppdrag att stärka sektorns förmåga att upptäcka och hantera hybrida hot.[16] FI redovisar nedan öppen information om hotbilden för aktörer som tillhandahåller samhällsviktig verksamhet inom sektorn, i linje med regeringsuppdraget.

Faktaruta – Hotlandskapet i den finansiella sektorn

Av de incidentrapporter som FI tar emot har endast en mindre andel klassificerats som orsakade av illvillig handling. Hybrida hot är ofta svårtolkade. Hotaktörer kan under lång tid kartlägga, positionera sig och förbereda aktiviteter utan att de för den sakens skull ger upphov till rapporteringspliktiga incidenter. Att nuvarande incidentstatistik visar få bekräftade antagonistiska incidenter bör därför inte tolkas som att hotnivån är låg.

Interna systemfel är den vanligaste typen av grundorsak till incidenter (se diagram 1). Det visar att det finns sårbarheter i det finansiella systemet som skulle kunna utnyttjas av en angripare. Systemrelaterade incidenter bör därför inte avfärdas som mindre allvarliga bara för att de är vanliga. En angripare kan exempelvis agera opportunistiskt för att förstärka störningar som uppstått vid en systemrelaterad incident. De kan även dra nytta av systemrelaterade incidenter för att kartlägga var kapacitetsproblem kan uppstå, eller vilka leverantörer som orsakar återkommande störningar.

[15] https://www.foi.se/download/18.64b5ac2219d022197b7329/1776934138693/hybrida-hot-webb.pdf. Vanliga tillvägagångsätt för sådan verksamhet är otillbörlig informationspåverkan, cyberangrepp, ekonomiska åtgärder, illegal underrättelseinhämtning, utnyttjande av juridiska sårbarheter och fysiskt sabotage.
[16] Uppgiften framgår av FI:s regleringsbrev för 2026.

1. Systemfel är den vanligaste typen av grundorsak till incidenter

Antal

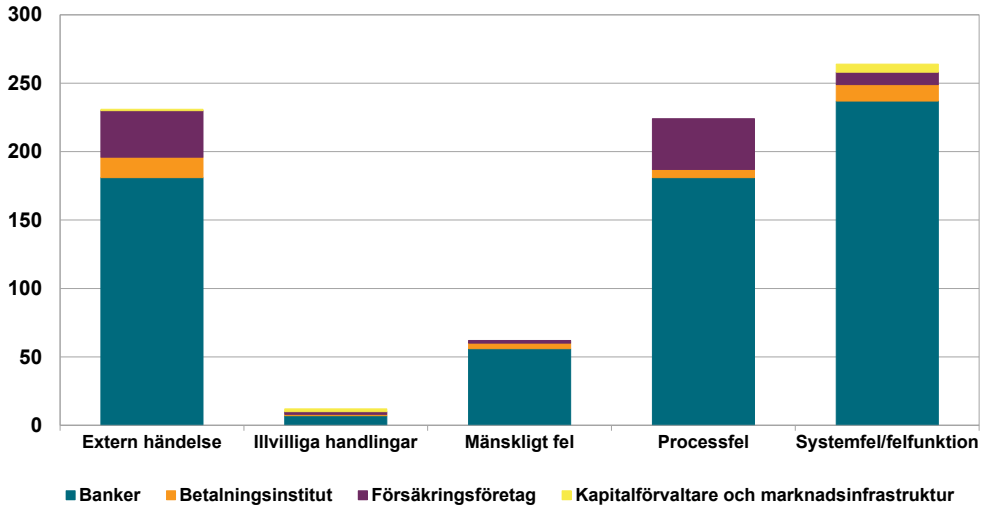

Källa: FI.
Anm. Klassificering av grundorsaken av allvarliga IKT-relaterade incidenter utifrån instituttyp. En incident kan i vissa fall klassas som att ha mer än en grundorsak. Det gör att det finns något fler orsaker i diagrammet än det finns antal unika incidenter. Avser tidsperioden 2025-04-01 till 2026-10-12.

Tredjepartsleverantörer kan även utnyttjas som spridningspunkter vid angrepp. Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå (ENISA) varnar exempelvis för att angripare i ökande grad utnyttjar kritiska digitala beroenden för att förstärka effekten av cyberangrepp. Dessutom kan tredjepartsincidenter skapa en informationsasymmetri, eftersom det finansiella företaget kan vara beroende av leverantörens bedömning av grundorsaken till en incident. Mer än hälften av de inrapporterade incidenterna är relaterade till tredjepartsleverantörer av IKT-tjänster (se diagram 2).

2. Mer än hälften av inrapporterade incidenter är relaterade till tredjepartsleverantörer av IKT-tjänster

Procent

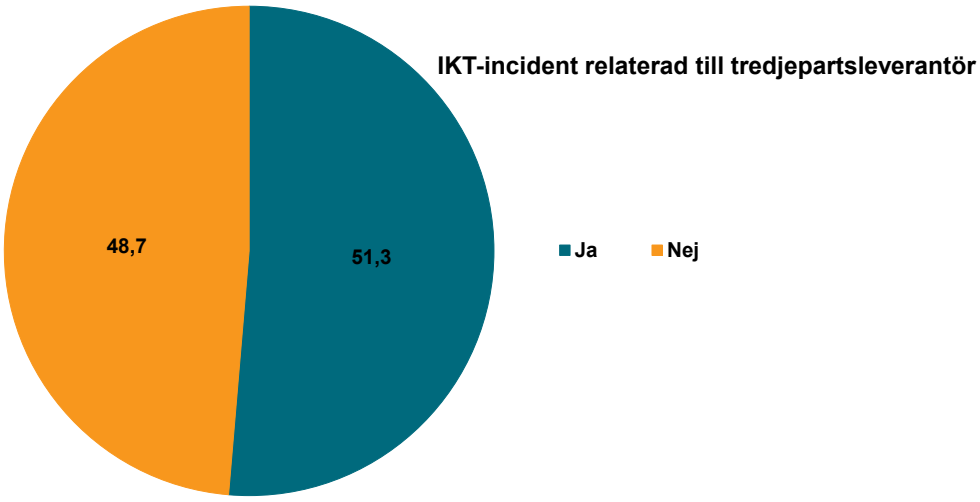

Källa: FI.
Anm. Incidenter till följd av tredjepartsleverantör av IKT-tjänst. Avser tidsperiod 2025-04-01 till 2026-10-12.

Även cyberangrepp tillhör normalbilden inom sektorn, men utgör en betydligt mindre andel av de inrapporterade incidenterna. Överbelastningsattacker är den vanligaste formen av cyberangrepp (se diagram 3). Konsekvenserna av överbelastningsattackerna har hittills varit begränsade. Men anledningen till dessa attacker kan vara avledning snarare än att slå ut den angripna tjänsten. Medan säkerhets- och driftsfunktionerna på de finansiella företagen fokuserar på att återställa tillgängligheten i tjänsterna, kan angriparen försöka genomföra ett intrång eller en manipulation i andra delar av miljön.

3. Vanligast med överbelastningsattacker

Antal

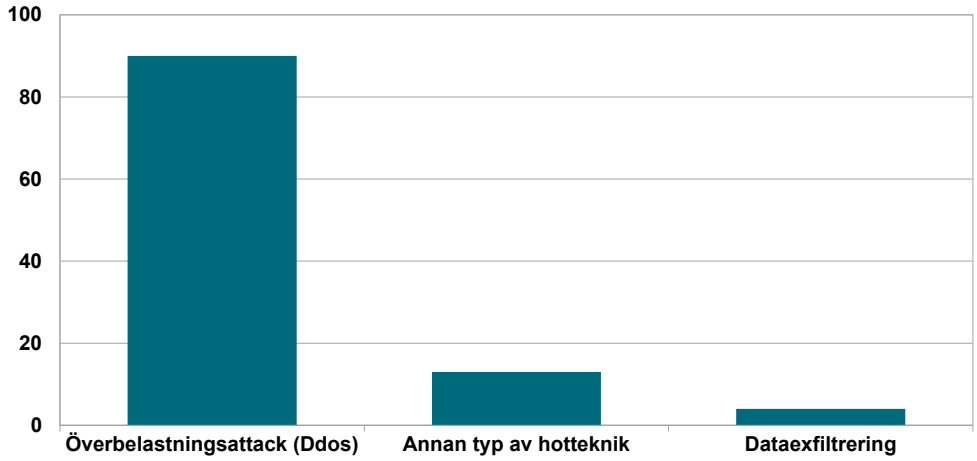

Källa: FI.
Anm. Dataexfiltrering innehåller också datamanipulation och identitetsstöld. Avser tidsperiod 2025-04-01 till 2026-10-12.

Det är också uppenbart att överbelastningsattacker nyttjas för att försöka påverka förtroendet för det finansiella systemet. Angreppen har i flera fall genomförts i tidsmässig nära anslutning till större samhällshändelser, där syftet kan vara att förstärka effekterna av geopolitisk oro i det svenska samhället.

Otillbörlig informationspåverkan används för att påverka tillit och förtroende för det finansiella systemet. Det finns bland annat exempel på hur ryktesspridning används för att försöka orsaka en bankrusning. Det finns även fall av investeringsbedrägerier där ett underliggande syfte verkar ha varit att destabilisera och minska förtroendet för det finansiella systemet.[17] FI bedömer att det är osannolikt att den finansiella stabiliteten skulle kunna äventyras av enbart påverkanskampanjer. Däremot kan de allvarligt försvåra hanteringen av redan pågående kriser.

AI förstärker hoten

Det pågår en snabb utveckling av avancerade AI-modeller som kan identifiera och utnyttja sårbarheter i kritisk programvara.[18] Avancerade AI-modeller kan göra cyberangrepp snabbare, mer omfattande och mer sofistikerade. Det handlar exempelvis om att identifiera tidigare okända sårbarheter, analysera kod samt i vissa fall utveckla fungerande exploateringsmetoder med begränsad eller ingen

[17] Informationspåverkan, ekonomisk desinformation och Sveriges finansiella stabilitet | Myndigheten för psykologiskt försvar.
[18] AI-modeller är de program som tillhandahåller den underliggande analys- och problemlösningsförmågan.

mänsklig styrning. Sannolikheten för cyberangrepp med systempåverkan har därför ökat.

Samtidigt sker en utveckling av AI-agenter.[19] Det ökar möjligheten att genomföra simultana cyberangrepp. Exempelvis kan en agent kartlägga internetexponerade system medan en annan analyserar programkod; en tredje kan utveckla och testa en exploateringsmetod och en fjärde kan sammanställa resultaten och prioritera mål. Information kan därefter delas genom gemensamma databaser, filer, meddelandekanaler eller andra tekniska gränssnitt. Den strategiska fördelen ligger i skala, parallellisering (fördelning av arbete) samt snabb kunskapsöverföring (kommunikation mellan modeller).

För den finansiella sektorn innebär detta att tidsfönstret mellan upptäckt och exploatering av en sårbarhet förkortas samtidigt som antalet samtidiga angreppsförsök ökar.

AI kan även användas för att motverka cyberhot. Men den Europeiska systemrisknämnden (ESRB) bedömer att AI-utvecklingen på kort till medellång sikt kommer att innebära en fördel för hotaktörer.[20] Det är därför avgörande att den finansiella sektorn snabbt anpassar sig till denna nya verklighet. Under sommaren 2026 publicerade flera myndigheter och organisationer på EU-nivå, däribland de europeiska tillsynsmyndigheterna, Europeiska centralbanken (ECB) och ENISA rekommendationer om hur företag bör agera för att skydda sig mot dessa risker. I Sverige har Nationellt cybersäkerhetscentrum gett ut rekommendationer om hur organisationer kan skydda sig mot AI-förstärkta angrepp.[21]

Säker kryptering är en utmaning för den finansiella sektorn

Det digitala samhället vi lever i bygger på kryptering. Kryptering används för att skydda allt från banktjänster och elektronisk kommunikation till samhällsviktig infrastruktur och offentliga tjänster. Utvecklingen av kvantdatorer kan komma att utmana dagens kryptografiska metoder.[22] Det är svårt att förutsäga när kvanttekniken blir tillräckligt avancerad för att skapa kritiska sårbarheter i dagens kryptografiska system. Men det finns redan nu en risk för att data samlas in och lagras av illvilliga aktörer, som kan dekryptera den i ett senare skede när tekniken

[19] En AI-agent uppstår när modellen dessutom ges ett mål, tillgång till tekniska verktyg, minne och möjlighet att självständigt genomföra och anpassa en serie handlingar.
[20] ESRB varnar för sårbarheter i det finansiella systemet kopplade till avancerade AI-modeller | Finansinspektionen
[21] Se: https://www.ncsc.se/siteassets/publikationer/skydd-mot-ai-forstarkta-angrepp-tekniska-och-operativa-atgarder.pdf, samt: https://www.ncsc.se/siteassets/publikationer/skydda-dig-mot-ai-forstarkta-angrepp-rek-for-beslutsfattare-och-organisationer.pdf
[22] Se t.ex..:https://www.federalreserve.gov/publications/files/cybersecurity-report-202609.pdf

finns tillgänglig.[23] Det finns också exempel på hur avancerade AI-modeller har kunnat identifiera sårbarheter i algoritmer kopplade till kvantsäker kryptografi.[24][25]

Denna utveckling innebär att vissa organisationer redan nu bör börja vidta riskreducerande åtgärder. Även om inte all kryptografi kommer att behöva ersättas bör finansiella företag säkerställa en stegvis och strukturerad övergång till kvantsäker kryptografi, baserad på verksamhetens risker och behov. Dora-förordningen ställer också tydliga krav gällande kryptografisk säkerhet. I linje med förordningen ska företagen följa en flexibel strategi, baserad på riskreducering och riskövervakning.[26] FI anser att övergången till kvantsäker kryptering behöver ske strukturerat och integreras i företagens interna styrning och kontroll och har underrättat ett antal företag att FI avser att följa upp deras arbete.

Hanteringen av hybrida hot

Hanteringen av hybrida hot förutsätter att de finansiella företagen tar sitt ansvar. Företagen ska identifiera sårbarheter i sina IKT-miljöer och snabbt åtgärda dem.[27] Detta innefattar att begränsa onödiga funktioner och inställningar (härdning), genomföra säkerhetsuppdateringar (patchning), hantering av behörigheter och segmentering av verksamhetskritiska system samt de system och IKT-miljöer som kan nås från externa parter. Företagen ska även ha kontroll över att deras kritiska tredjepartsleverantörer också har en god motståndskraft mot hot, inklusive från avancerade AI-modeller.[28]

FI ser allvarligt på de nya AI-riskerna. FI utövar tillsyn bland annat genom högnivåmöten med infrastrukturföretag. FI genomför under hösten 2026 en fördjupad analys av hur finansiella företag arbetar med att skydda sig mot cyberhot från avancerade AI-modeller. Analysen genomförs genom inhämtning av uppgifter från företagen samt genom platsbesök. Preliminärt visar analysen att företagen har en god medvetenhet om hotbilden och främst har stärkt sitt redan befintliga cybersäkerhetsförsvar för att hantera hot från avancerade AI-modeller. Men företagen behöver hela tiden utveckla sin förmåga att upptäcka och hantera sårbarheter.

Under hösten 2026 har FI även undersökt hur cirka 270 företag använder AI, närmare bestämt vilka möjligheter och utmaningar de ser med AI i sin verksamhet,

[23] Denna metod brukar benämnas ”harvest-now-decrypt-later.”
[24] https://www.nist.gov/pqc (2026-10-16).
[25] https://www.anthropic.com/research/discovering-cryptographic-weaknesses.
[26] Skäl 9, artiklarna 6–7, Kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1774 av den 13 mars 2024 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 vad gäller tekniska standarder för tillsyn som specificerar verktyg, metoder, processer och strategier för IKT-riskhantering och den förenklade IKT-riskhanteringsramen
[27] (EU) 2024/1774 artikel 10.
[28] (EU) 2024/1773 artiklarna 6 och 10.

vilka AI-tekniker som används samt vilka leverantörer av AI-modeller som företagen använder sig av. Analysen väntas vara klar i december 2026.

FI ser även att det är viktigt att finansiella företag fortsätter utveckla sin förmåga att identifiera och rapportera händelser som kan vara aktörsdrivna. Företagens arbete skulle kunna gynnas av att införa en kompletterande bedömning av hybridhot i företagens incidenthanteringsprocess. Bedömningen skulle inte ersätta Dora-klassificeringen av IKT-relaterade incidenter utan fungera som ett separat analytiskt lager. En sådan analys skulle exempelvis kunna beakta om incidenten sammanfaller med andra händelser, riktas mot en samhällsviktig finansiell tjänst, berör en leverantör som används av flera finansiella företag eller uppvisar indikationer på rekognosering (spaning), avledning eller en mer samordnad attackkedja.

Även scenarioanalyser och tester skulle kunna omfatta AI-drivna cyberangrepp där sårbarhetsskanning, överbelastning av system, försök att få obehörig åtkomst och intrång hos tredjepartsleverantörer sker parallellt. Det skulle pröva om företagen kan identifiera den samlade attackkedjan och aktivera relevanta respons-, återställnings- och kontinuitetsplaner innan en kritisk eller viktig funktion påverkas allvarligt.

Det är även viktigt att avtal med IKT-tredjepartsleverantörer säkerställer att finansiella företag får snabb och tillräcklig detaljerad information om incidenter, IKT-säkerhet och rapporter om kontinuitetsåtgärder och tester.[29] Om leverantörer dessutom har egna AI-agenter borde en bedömning även göras om hur leverantörerna styr de egna AI-agenterna och icke-mänskliga identiteter. En leverantörs agent med omfattande åtkomst till kundmiljöer kan annars skapa en ny typ av koncentrerad åtkomst eller leverantörsrisk. Sådana frågor kan integreras i due diligence, löpande uppföljning, revisionsrättigheter, kontinuitetsplaner och exitstrategier i enlighet med gällande regelverk.

Hanteringen av hybrida hot kräver även att de finansiella företagen kan bidra till myndigheternas lägesuppfattning. FI har utvecklat en lägesbildsfunktion, där information samlas in från Riksbanken och Riksgälden samt de finansiella företagen i sektorn. Vidareutvecklingen av denna lägesbildsfunktion pågår kontinuerligt för att dra gemensamma slutsatser om hur olika händelser kan hänga ihop.

Minst lika viktig för hanteringen av hybrida hot är sektorns ledningss- och beslutsförmåga. Denna bygger på att det finns en väl utvecklad samverkan mellan alla olika ansvars- och beslutsnivåer i samhället, inklusive den internationella nivån. FI är sedan 2023 kontaktpunkt i arbetet med att utveckla en europeisk ram för samordning av systemiska cyberincidenter (EU-SCICF). EU-SCICF kan

[29] (EU) 2024/1773 artikel 9.

aktiveras när en allvarlig IKT-incident inträffat i finanssektorn som kan spridas på europeisk nivå, och den bidrar på så vis till att upprätthålla den finansiella stabiliteten. På nationell nivå innebär ikraftträdandet av den operativa krishanteringsfunktionen[30], som leds av Riksbanken, att det numera även finns en ökad förmåga att få överblick av pågående händelseförlopp i den finansiella sektorn och att koordinera åtgärder tillsammans med berörda företag i Sverige.

Under hösten 2026 övas den finansiella sektorns beredskapsförmåga på sektorsövergripande nivå inom ramen för FTPOS, på nationell nivå inom Övning för Totalförsvar (ÖTF), utifrån ett Nato-perspektiv genom deltagande i Steadfast Duel, tillsammans med arbetsgruppen för operationell resiliens inom Nordic Baltic Stability Group, samt inom EU genom EU-SCICF. Dessa övningar stärker bland annat lägesbild-, lednings- och beslutsförmågan.

[30] Den operativa krishanteringsfunktionen trädde i kraft den 1 juli 2026.

Finansiella marknader

Det osäkra omvärldsläget kan orsaka utbudsstörningar som leder till högre inflation, högre räntor och lägre tillväxt i den globala ekonomin. De ansträngda statsfinanserna i USA och vissa länder i Europa ökar sannolikheten för snabbt stigande räntor och hög volatilitet. Men trots det rådande omvärldsläget bedömer FI att det svenska finansiella systemet är stabilt och har god motståndskraft mot störningar på de finansiella marknaderna. Livförsäkrings- och tjänstepensionsföretagen har en stark solvens och de svenska storbankerna har en god likviditetsposition. Starka statsfinanser och ett högt förtroende för banksektorn i Sverige ger motståndskraft vid stress på de globala räntemarknaderna.

Osäkert omvärldsläge och stark AI-optimism

Det ansträngda säkerhetspolitiska läget, den snabba AI-utvecklingen och svaga statsfinanser i vissa stora ekonomier ökar sannolikheten för störningar i det globala finansiella systemet. När kriget mellan USA och Iran bröt ut i februari 2026 steg oljepriset kraftigt, börser föll och marknadsräntor ökade. Men därefter återkom riskaptiten på globala finansiella marknader. Kreditriskpremierna i Sverige, USA och euroområdet är relativt låga och globala börser handlas på höga nivåer men det har uppstått stora prisrörelser i november (se diagram 4 och 5). På den svenska aktiemarknaden har intresset för börsintroduktioner varit relativt stort. Samtidigt har osäkerheten i omvärlden påverkat tidpunkten för vissa noteringar. Vid marknadsturbulensen i samband med krigsutbrottet i Iran ökade Nasdaq Clearings krav på marginalsäkerheter påtagligt. Men trots stora marknadsrörelser kunde alla clearingmedlemmar möta de stora marginalsäkerhetskraven på ett tillförlitligt sätt. Motståndskraftig marknadsinfrastruktur och effektiva kapitalmarknader innebär att det svenska finansiella systemet har goda förutsättningar att hantera stress på de globala finansiella marknaderna.

4. Relativt låga kreditriskpremier

Räntepunkter

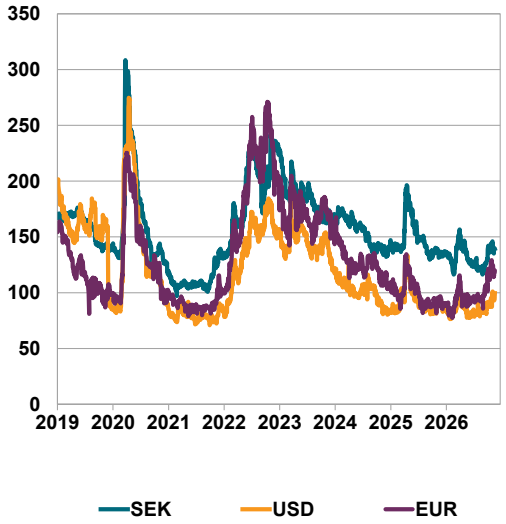

Källa: Refinitiv.
Anm. Kreditriskpremier för icke-finansiella företag med BBB-betyg, 5 års löptid.

5. Globala börser är på höga nivåer

Index

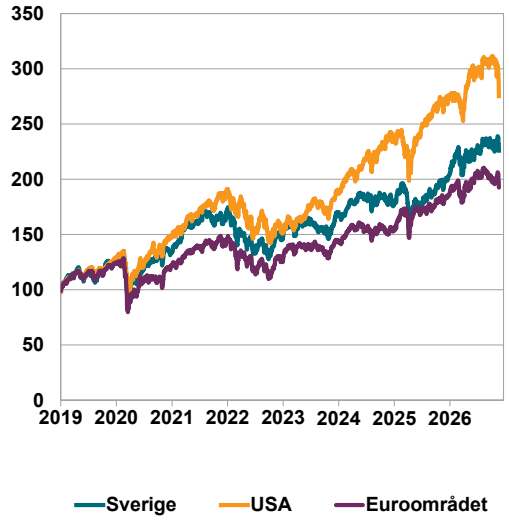

Källa: Refinitiv.
Anm. Indexerat till 1 januari 2025. OMXS30, S&P500 och EuroStoxx50 för Sverige, USA och Euroområdet respektive.

Den starka utvecklingen på de globala aktiemarknaderna de senaste åren är nära knuten till tron om att AI kommer att skapa stora produktivitetsvinster framöver. Tidigare tenderade stora amerikanska teknikbolag att finansiera investeringar med egna kassaflöden. Men under det senaste året har de även emitterat stora volymer skuldinstrument för att finansiera investeringar i AI-relaterad infrastruktur som datacenter. Dessa omfattande investeringar har i sin tur bidragit till att upprätthålla tillväxten i den amerikanska ekonomin.

En ny studie av den amerikanska marknaden visar att kreditgivningen till datacenter i stor utsträckning sker genom banker vars affärsmodeller bygger på att sälja vidare lån, exempelvis genom så kallad syndikering eller värdepapperisering.[31] Studien visar också att dessa banker tenderar att bevilja lån med högre belåningsgrad och i större utsträckning finansierar företag vars verksamhet är koncentrerad till datacenter. Detta kan tyda på svagare incitament till noggrann kreditprövning, och innebär en ökad sårbarhet om den AI-drivna efterfrågan på datacenter visar sig vara lägre än väntat framöver. Kombinationen av hög belåning, hög koncentration till likartade låntagare och vidareförmedling av krediter kan dessutom innebära att kreditriskerna är mer korrelerade än de slutliga

[31] Gete, Pedro and Mercader, Amparo, Data Center Mortgages and Originate-to-Distribute Lenders (Augusti 13, 2026). Artikeln finns tillgänglig här: https://ssrn.com/abstract=7278463 eller http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.7278463.

investerarna inser. Eftersom lånen kan säljas vidare till andra finansiella aktörer är det svårt att överblicka var kreditriskerna slutligen finns och hur förlusterna kan spridas inom det amerikanska finansiella systemet.

Internationella organisationer som Internationella valutafonden (IMF) och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har varnat för kraftiga prisrörelser på de globala finansiella marknaderna om optimismen kopplad till AI och framtida vinstutsikter skulle utmanas. Under hösten har det uppstått perioder med betydande volatilitet på amerikanska börsen generellt och bland teknikbolag i synnerhet. Att de amerikanska teknikbolagen i större utsträckning har finansierat sig med skuld kan skapa spridningseffekter genom andra aktörers innehav av dessa räntebärande värdepapper och genom högre kreditriskpremier och volatilitet på sammanlänkade marknader. På så sätt kan sviktande AI-optimism även sprida sig till det svenska finansiella systemet. Försvagad optimism kan även leda till minskade AI-relaterade infrastrukturinvesteringar vilket skulle dämpa tillväxten i den globala ekonomin.

Ökad sannolikhet för stress på globala statsobligationsmarknader

USA och vissa stora europeiska ekonomier har sedan länge haft en hög statsskuld och stora budgetunderskott. När centralbanker började höja styrräntorna 2022 ökade räntekostnaderna för dessa högt skuldsatta länder. Under 2026 har statsobligationsräntor stigit på långa löptider (se diagram 6). Stora behov av investeringar i försvar, energiförsörjning och infrastruktur väntas också leda till ytterligare upplåning och därmed stigande statsskulder.

I Europa har statsobligationsräntorna stigit och Frankrikes kreditriskpremie över Tyskland har ökat de senaste månaderna och är nu högre än Italiens (se diagram 7). Om marknaden börjar betvivla om ett land med svaga statsfinanser har en tillräckligt god långsiktig återbetalningsförmåga kan en ond spiral med ännu högre räntor leda till en ytterligare försämring av deras statsfinansiella position. I värsta fall kan det leda till kraftig stress på vissa delar av statsobligationsmarknaden, vilket kan sprida sig till andra delar av det finansiella systemet.

6. Långa statsobligationsräntor har stigit

Procent

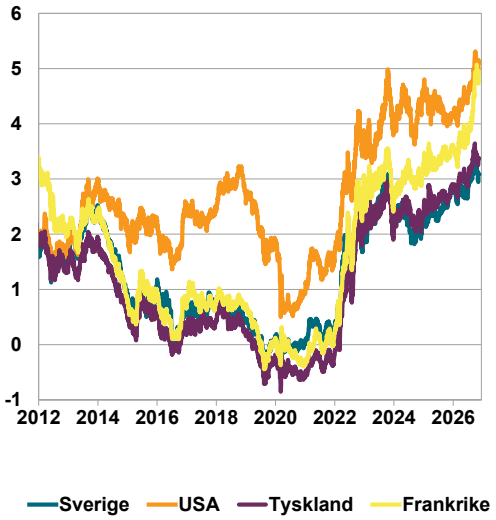

Källa: Refinitiv.
Anm. Avser 10-åriga statsobligationsräntor.

7. Frankrikes kreditriskpremie har ökat

Räntepunkter

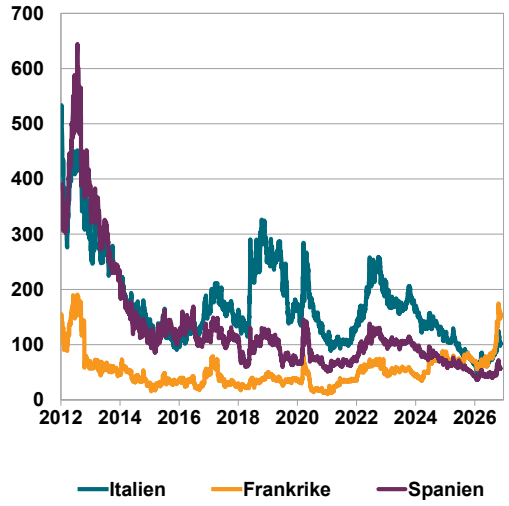

Källa: Refinitiv.
Anm. Avser skillnaden mellan respektive lands och Tysklands 10-åriga statsobligationsränta.

Den amerikanska statspappersmarknaden är världens största och mest likvida räntemarknad. De senaste åren har mer priskänsliga aktörer blivit allt viktigare för handeln på denna marknad. En potentiell förstärkningsmekanism av marknadsstress på obligationsmarknader är att vissa aktörer har byggt upp stora och högt belånade positioner i obligationer genom repoavtal.[32] På marknaden för amerikanska statsobligationer har hedgefonder byggt upp betydande positioner och de senaste åren har ett fåtal utländska hedgefonder byggt upp ett stort lånefinansierat innehav av svenska säkerställda obligationer.[33]

Hedgefondernas ökade aktivitet på obligationsmarknader de senaste åren kan bidra med förbättrad marknadslikviditet i normala tider, men kan även förstärka prisrörelser vid marknadsstress.[34] Sådana positioner kan vara känsliga för plötsliga marknadsrörelser och förändrade finansieringsvillkor. Om marknadsvolatiliteten stiger snabbt eller om finansieringskostnaden i repoavtalet ökar kan dessa aktörer behöva ställa betydande marginalsäkerhetskrav för att täcka sina positioner. Om de inte har tillräckligt med likvida medel kan de behöva sälja av sina innehav i

[32] Se exempelvis Riksgäldskommentar nr 3 (2024), ”Basis trade i amerikanska statsobligationer och stabilitetsrisker” för en närmare beskrivning av fenomenet, samt Monin, Phillip J. (2026), "Decomposing Hedge Funds’ U.S. Treasury Exposures", FEDS Notes, för en uppskattning av storleken på olika typer av strategier kopplade till amerikanska statsobligationer.
[33] Se Faktaruta Koncentrerat och lånefinansierat utländsktinnehav i bankernas säkerställda obligationer, Riksbankens stabilitetsrapport 2025:1.
[34] Se IMF global financial stability report, (2026) “Hedge funds and financial stability”.

obligationen vilket ytterligare bidrar till att volatiliteten stiger. Det kan i sin tur leda till en ond spiral där andra högt belånade aktörer möter stigande marginalsäkerhetskrav och behöver sälja av obligationer. Om ett sådant förlopp inträffar på den amerikanska statsobligationsmarknaden skulle det sannolikt leda till stress och stigande riskpremier även på andra globala finansiella marknader. På marknaden för svenska säkerställda obligationer skulle ett sådant förlopp kunna leda till högre upplåningskostnader och en försämrad likviditets- och finansieringssituation för bankerna. Det skulle i sin tur kunna leda till att bankerna höjer utlåningsräntorna till hushåll och icke-finansiella företag (se kapitlet - Banker och låntagare). Givet storbankernas centrala roll i det svenska finansiella systemet följer och analyserar FI utvecklingen löpande.

Ett annat exempel på ett fenomen som ofta lyfts som en potentiell förstärkningsmekanism av marknadsstress är att utgivare av stablecoin har ett växande innehav av amerikanska statsskuldsväxlar.[35] Stablecoin är en typ av kryptotillgång som ofta är knuten till en enskild officiell valuta och som backas upp av reserver som oftast består av säkra och höglikvida finansiella tillgångar. En betydande andel av det globala marknadsvärdet av stablecoin är knutet till den amerikanska dollarn. Reserverna kopplade till dollarknutna stablecoin består till stor del av amerikanska statsskuldsväxlar. Om många innehavare löser in sina token samtidigt kan utgivarna snabbt behöva sälja tillgångar ur sina reserver. Det kan leda till stora prisrörelser på marknaden för amerikanska statsskuldsväxlar. Prisfallen kan i sin tur minska värdet på stablecoin-utgivarens reserver, vilket kan leda till ytterligare inlösen och försäljningar av statsskuldsväxlar.[36] I ett sådant scenario kan de korta marknadsräntorna i USA stiga snabbt.

Eftersom svenska storbanker delvis finansierar sig i dollar finns en potentiell spridningskanal till det svenska finansiella systemet. Stigande amerikanska korträntor skulle göra det dyrare för svenska banker att finansiera sig i dollar. De svenska bankerna kan finansiera sig i andra valutor i en sådan situation. Men även om de svenska bankerna inte har ett fundamentalt behov av dollarfinansiering så kan alternativ finansiering vara dyrare. Det gör att stigande korträntor i USA kan leda till att bankerna höjer utlåningsräntorna till sina låntagare och begränsar utbudet av dollar till svenska livförsäkrings- och tjänstepensionsföretag som vill valutasäkra sina placeringar i amerikanska dollar. På så sätt kan en störning på den amerikanska penningmarknaden få spridningseffekter till det svenska finansiella systemet.

[35] För vidare läsning om stablecoin och dess påverkan på finansiell stabilitet, se Riksgälden (2026), ”Stablecoins och den amerikanska statspappersmarknaden”.
[36] Enligt Genius Act får amerikanska statspapper bara ingå i reserven om den återstående löptiden är högst 93 dagar. Utgivarna blir därmed varaktiga köpare av korta statspapper, vilket kan leda till så kallade brandförsäljningar vid omfattande inlösen.

Starka statsfinanser bidrar till motståndskraft

De senaste åren har likviditeten på andrahandsmarknaden för svenska statsobligationer och säkerställda obligationer gradvis förbättrats (se diagram 8). Riskpremien på storbankernas säkerställda obligationer har minskat, även om riskpremien har ökat något under hösten 2026 (se diagram 9).[37] En förklaring till den förbättrade likviditeten på statsobligationsmarknaden på senare år är att en större andel av de utestående obligationerna finns tillgängliga för handel. Detta är en följd av både Riksgäldens ökade emissionsvolymer och Riksbankens minskade innehav. Det högre ränteläget har sannolikt också bidragit genom att öka investerarnas intresse för svenska statsobligationer.

8. Likviditeten har förbättrats de senaste åren

Index

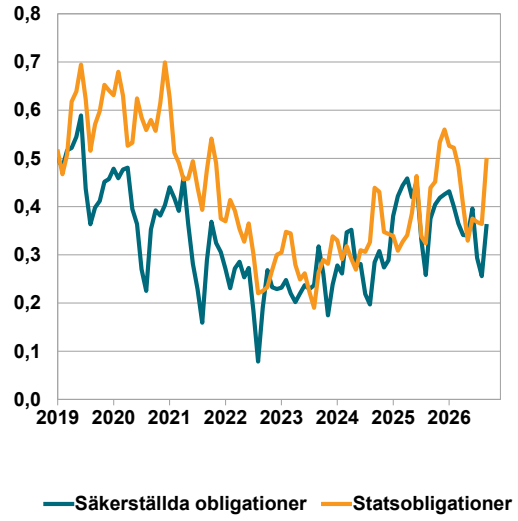

Källa: FI, Refinitiv, Riksgälden och Svenska Handelsbanken Bond Indices.
Anm. FI:s likviditetsmått är en aggregering av olika enskilda indikatorer för säkerställda obligationer och nominella statsobligationer med benchmarkstatus. Högre värden motsvarar högre likviditet. Diagrammen visar två månaders glidande medelvärde av index.

9. Kreditriskpremien för säkerställda obligationer har sjunkit

Räntepunkter

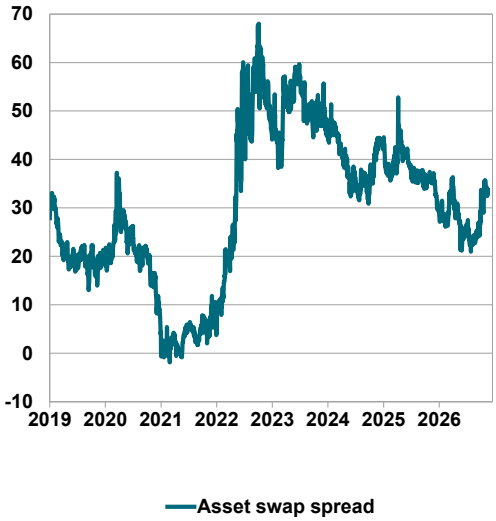

Källa: Refinitiv.
Anm. Ränteskillnad mot swapränta för svenska säkerställda obligationer med 5 års löptid.

Givet de alltmer ansträngda statsfinanserna i USA och vissa länder i Europa har sannolikheten för perioder av snabbt stigande räntor och ökad volatilitet på obligationsmarknaderna ökat. Internationell marknadsoro kan leda till högre

[37] Riskpremien i form av så kallad asset swap spread mäts som skillnaden mellan räntan på den säkerställda obligationen och swapräntan.

volatilitet och högre svenska räntor och riskpremier. Men Sveriges starka offentliga finanser gör att det är osannolikt att investerare skulle tappa förtroendet för svenska statspapper. Den förbättrade likviditeten minskar också risken för hög volatilitet på den svenska statsobligationsmarknaden. Förtroendet för de svenska bankerna och deras säkerställda obligationer är också högt och bankernas tillgång till marknadsfinansiering är fortsatt god. Bankerna har även stora likviditetsbuffertar för att kunna hantera stressade marknadsförhållanden (se kapitel – Banker och låntagare). Sammantaget bedömer FI därför att det svenska finansiella systemet har ett bra utgångsläge för att hantera störningar på de globala räntemarknaderna.

Icke-finansiella företag har god tillgång till marknadsfinansiering

Marknadsfinansiering är en viktig del av de svenska icke-finansiella företagens finansiering och de kommersiella fastighetsföretagen har betydande utestående belopp. Nyemissioner av obligationer utgivna av icke-finansiella företag är på en normal nivå jämfört med de senaste åren (se diagram 21 i bilagan). Likviditeten på andrahandsmarknaden för svenska företagsobligationer är förhållandevis låg. Marknaden kan därför påverkas snabbt vid finansiell stress, vilket visade sig under pandemiutbrottet när handeln näst intill upphörde under en period. I ett negativt scenario där kreditriskpremier och volatiliteten på finansiella marknader ökar kan de icke-finansiella företagens möjlighet att refinansiera sig på obligationsmarknaden försämras. Det kan i sin tur leda till att icke-finansiella företag söker sig till banksystemet för tillgång till finansiering. Men de svenska storbankerna har stora kapitalbuffertar som kan användas för att stötta kreditförsörjningen i ett stressat marknadsläge (se kapitel – Banker och låntagare). Sammantaget bedömer FI att marknaden för tillfället fungerar tillfredsställande och att företagen har god tillgång till marknadsfinansiering. Vi bedömer även att kortvariga problem på marknaden inte skulle få några stora följdeffekter för den finansiella stabiliteten.

Faktaruta – Förekomsten av privata krediter är begränsat i Sverige

Risker inom privata krediter (eng. *Private credit*) har uppmärksammats alltmer internationellt där fokus har varit på utlåning från privata kreditfonder.[38] Detta segment av utlåning har vuxit snabbt de senaste åren och står nu för en betydande del av utlåningen till icke-finansiella företag i USA. Men än så länge har inte samma utveckling skett i Europa. Samtidigt är privata krediter nära sammanlänkade med andra delar av det finansiella systemet, inte minst bland

[38] Privata krediter är ett brett begrepp men avser något förenklat lån som inte ges av banker eller är noterad marknadsfinansiering, som obligationer. Utlåningen via privata krediter sker oftast i fondstrukturer, som i sin tur har begränsade möjligheter till inlösen, samtidigt som deras tillgångar sällan redovisas till marknadsvärde. Se exempelvis FSB ”Report on Vulnerabilities in Private Credit” (2026) för en redogörelse av riskerna kopplat till dessa.

pensions- och försäkringsföretag men även banker.[39] Det senaste året har det uppkommit problem kopplade till privata kreditfonder i USA. Än så länge har problemen varit begränsade och har kunnat hanteras av aktörerna på marknaden.

I Sverige är lån från privata kreditfonder en liten del av företagens lån, även om brister i data gör det svårt att mäta den exakta andelen och dess utveckling. Förekomsten av svenska privata kreditfonder är också begränsad och även om internationella aktörer är aktiva är det i relativt liten omfattning jämfört med i USA, Storbritannien och övriga Europa, exklusive Norden. För att få en överblick över sammanlänkningarna mellan svenska banker och den privata kreditmarknaden – och kunna bedöma potentiella risker – har FI gjort en fördjupad analys av sammanlänkningar mellan banker och privata krediter i Sverige.

Analysen visar att de svenska bankerna har låga direkta exponeringar mot privata kreditfonder och att de endast är en liten del av bankernas totala utlåning. Även om exponeringarna mot fonderna är begränsade så växte de snabbt mellan 2020 och 2023, men har sedan dess varit i stort sett oförändrade. Merparten av de exponeringar som finns är koncentrerade till låneprodukter som syftar till att underlätta fondernas likviditetshantering gentemot fondandelsägarna och med begränsad koppling till fondernas kreditportföljer. Det står i kontrast till många stora europeiska banker som i stället lånar ut till fonder för att möjliggöra deras hävstång, där olika strukturer med de underliggande lånen i respektive fond utgör säkerhet för lånen. Bankerna konkurrerar med fonderna, men samarbetar också med dem i viss utsträckning. Sammantaget bedömer FI att stabilitetsriskerna kopplade till privata krediter i Sverige är begränsade i dag, men att de kan innebära risker framöver som behöver övervakas i den löpande tillsynen.

Fortsatt stark solvens i försäkringssektorn

Svenska livförsäkrings- och tjänstepensionsföretag är stora kapitalförvaltare och äger en stor andel riskfyllda tillgångar (se diagram 22 i bilagan). Företagen är också sammanlänkade med resten av det svenska finansiella systemet. De är exponerade mot banksektorn genom innehav i framför allt bankaktier och räntebärande värdepapper. I början av 2022 var exponeringen mot den svenska banksektorn cirka 15 procent av företagens placeringsportföljer. Vid halvårsskiftet 2026 var denna exponering drygt 11 procent. Nedgången i exponeringen förklaras främst av en lägre andel innehav av säkerställda obligationer (se diagram 10). Vidare är de svenska storbankerna betydande motparter i handeln med ränte- och valutaderivat som företagen använder för att hantera risker. Företagen är också exponerade mot fastighetssektorn både genom direkta innehav och indirekt genom sin exponering mot banksektorn. Det betyder att en störning som drabbar bank- eller fastighetssektorn kan sprida sig till försäkringssektorn.

[39] Exempelvis har globalt systemviktiga europeiska banker stora exponeringar, i form av lån, till fondstrukturer kopplade till privata krediter.

10. Företagens direkta exponering mot banksektorn har minskat gradvis över tid

Procent

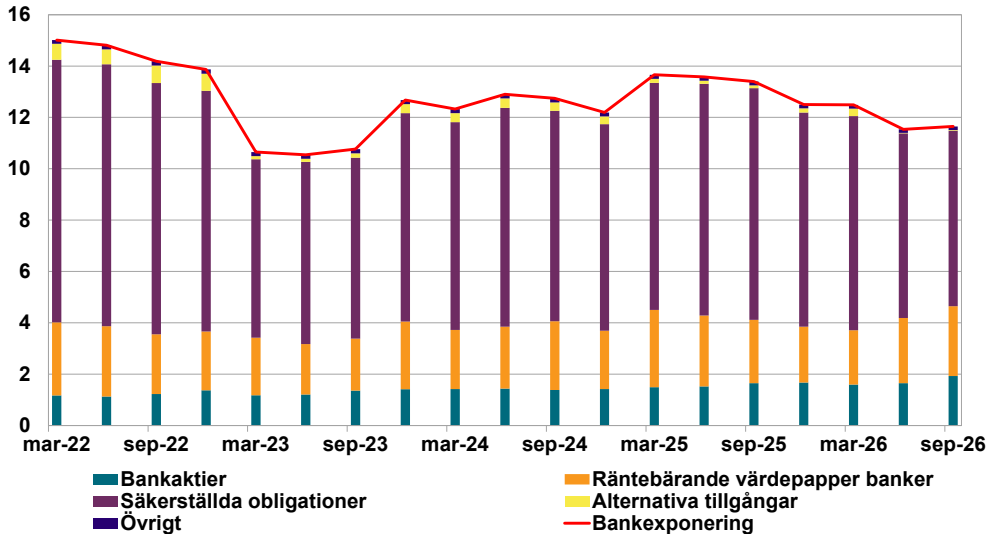

Källa: FI.

Anm. Livförsäkrings- och tjänstepensionsföretagens placeringstillgångar med exponering mot den svenska banksektorn, exklusive fond- och depåförsäkring, per den 30 september 2026. Alternativa tillgångar är bland annat private equity fonder utgivna av banker. Övrigt innehåller koncern- och intressebolag samt likvida medel.

Det osäkra omvärldsläget ökar sannolikheten för en negativ störning på de finansiella marknaderna. Ett särskilt negativt scenario för företagens solvens är att en kraftigt minskad riskaptit leder till fallande aktiepriser och att investerare söker sig till säkrare tillgångar, vilket får statsobligationsräntor och andra riskfria räntor att falla. I ett sådant scenario kan företagens solvens försvagas dels genom att tillgångarna minskar i värde, dels genom att det beräknade nuvärdet på pensionsskulden ökar när diskonteringsräntor faller. Ett liknande scenario uppstod under eurokrisen i början av 2010-talet. En försvagad solvens kan leda till att företagen agerar procykliskt genom att de säljer mer riskfyllda tillgångar som aktier och köper säkra statsobligationer, vilket förstärker marknadsstressen.

Men företagen rapporterar fortsatt en stark solvens (se diagram 23 i bilagan) och de har även betryggande buffertar av likvida tillgångar. Reglerna för värdering av framtida åtaganden har dessutom ändrats sedan eurokrisen vilket gör att förändringar i ränteläget inte får lika snabbt genomslag på företagens solvens.[40] Det

[40] För försäkringsföretagen gäller 5 kap. 6 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), 4 kap. 14 § FFFS 2015:8 samt artiklarna 46–47 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35. Extrapoleringen av den riskfria räntekurvan mot en långsiktig terminsränta (UFR) innebär att förändringar i observerade marknadsräntor kan få ett dämpat genomslag på värderingen av långfristiga försäkringsåtaganden och därmed på företagens solvens. Samma effekt kan även träffa tjänstepensionsföretagen, men de fastställer diskonteringsräntan enligt FI:s föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:21) om tjänstepensionsföretag.

motverkar att de agerar procykliskt och förstärker ett negativt förlopp på de finansiella marknaderna. Eftersom företagen har ett långsiktigt perspektiv i sin förvaltning kan de i många fall snarare agera stabiliserande vid marknadsstress, genom att köpa tillgångar som tillfälligt faller mycket i pris. Sammantaget bedömer FI att svenska livförsäkrings- och tjänstepensionsföretag har god motståndskraft vid kraftiga prisrörelser på de finansiella marknaderna.

Faktaruta – Klimat- och naturrelaterade risker

Sommarens värmeböljor med torka och skogsbränder i Europa fick betydande ekonomiska konsekvenser i de regioner som drabbades värst. Klimat- och naturrelaterade risker bedöms öka framöver, och händelser som de i somras kan därför förväntas bli vanligare.[41] En sådan utveckling innebär direkta effekter på finansiella företag genom ökade finansiella risker, och indirekta effekter genom påverkan på hushåll och företag världen över.

Klimat- och naturrelaterade risker kan delas upp i fysiska risker och omställningsrisker. Fysiska risker märks redan genom bland annat längre och mer intensiva värmeböljor och översvämningar. Omställningsrisker uppstår när samhället ställer om till en klimatneutral och mer hållbar ekonomi, vilket är nödvändigt för att begränsa de fysiska riskerna. En omställning i form av ny reglering, teknisk utveckling och förändrade beteenden kan då minska efterfrågan på vissa produkter och tjänster. Eftersom de globala utsläppen fortfarande ökar krävs en snabb omställning framöver för att nå de överenskomna temperaturmålen. En snabb omställning medför högre risker. Klimat- och naturrelaterade risker påverkar banker och försäkringsföretag – och i förlängningen potentiellt den finansiella stabiliteten – genom välkända transmissionskanaler. Två tydliga exempel på det är ökad kreditrisk och marknadsrisk.

Kreditrisk: Ökad frekvens och intensitet av extremväder kan skada byggnader och infrastruktur. Det leder till högre försäkringspremier. Högre premier och prisnedgångar för fastigheter i högriskområden leder till sänkta värden på säkerheter, vilket ökar kreditrisken för bankerna. Extremväder och försämrad tillgång till vatten eller bördiga jordar kan orsaka störningar i affärsverksamheter, såväl i den egna verksamheten som i värdekedjan. Det försämrar låntagarnas betalningsförmåga. För försäkringsföretagen innebär ökade naturskadekostnader en belastning i form av både högre försäkringsersättningar på skuldsidan och lägre värden på exempelvis fastigheter och kreditexponeringar på tillgångssidan.

Marknadsrisk: En kraftig koldioxidskatt kan orsaka en plötslig omvärdering av tillgångar i fossilindustrin, som ger upphov till ökad osäkerhet och volatilitet.

[41] Med naturrelaterade risker avses risker till följd av förlust av biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster är produkter och tjänster som vi får direkt från ekosystemen, däribland råvaror, energi, vatten och mat.

Detsamma kan ske vid omfattande extremväder som förändrar uppfattningen om framtida ekonomiska förhållanden eller värderingar av tillgångar.

Genom skärpt reglering har hållbarhetsrisker, där både klimat- och naturrelaterade risker ingår, blivit en integrerad del av styrning och riskhantering för banker och försäkringsföretag. FI beaktar därför hållbarhetsrisker i vår tillsyn. FI följer också hur hållbarhetsrisker påverkar stabiliteten i det finansiella systemet. Europeiska bankmyndigheten (EBA) utför vartannat år ett EU-övergripande stresstest för banker. Från och med nästa stresstest, som utförs 2027, kommer scenariot att inkludera klimatrisker (fysiska risker och omställningsrisker) i kombination med de sedvanliga makroekonomiska och finansiella chockerna. FI deltar i arbetet kopplat till de svenska bankerna. Vi förväntar oss att resultaten kommer att ge en bättre bild av hur de svenska bankerna kan komma att påverkas av ökade klimatrisker.

Banker och låntagare

Det osäkra omvärldsläget kan orsaka utbudsstörningar som kan leda till högre inflation, högre räntor och lägre tillväxt i den globala ekonomin. Det kan leda till att låntagarnas marginaler pressas, vilket kan öka bankernas kreditrisker och leda till ökade kreditförluster. Men de svenska storbankerna är välkapitaliserade, har en god lönsamhet och stora likviditetsbuffertar. FI bedömer att storbankernas motståndskraft är god och att de har ett gott utgångsläge att hantera ett sådant negativt scenario.

Bankerna har en god likviditetsposition

Det svenska banksystemet är koncentrerat till ett fåtal storbanker som har en central roll i det finansiella systemet genom att tillhandahålla krediter, utföra betalningar och hantera risker.[42] Bankernas starka sammanlänkning med det övriga finansiella systemet gör att störningar i andra delar av det finansiella systemet snabbt kan sprida sig till bankerna och vice versa. Det är därför viktigt att bankerna har en god motståndskraft mot eventuella störningar och kan fortsätta att tillhandahålla sina tjänster till den övriga ekonomin när sådana inträffar.

En viktig del i bankernas motståndskraft är deras förmåga att hantera likviditetstörningar. De svenska storbankernas marknadsfinansiering består i hög grad av obligationer och certifikat.[43] Långfristig upplåning görs främst i svenska kronor medan kortfristig upplåning i hög utsträckning görs i utländsk valuta, främst amerikanska dollar. Hittills i år har bankerna haft god tillgång till marknadsfinansiering i samtliga relevanta valutor. Men storbankernas marknadsfinansiering har en förhållandevis kort återstående löptid (se diagram 11). Cirka 50 procent av marknadsfinansieringen förfaller inom ett år (se diagram 12) och ungefär 18 procent har en återstående löptid som är kortare än tre månader. Det gör att störningar på de finansiella marknaderna snabbt kan få genomslag på bankernas finansieringskostnader och därmed även påverka bankernas låntagare.

[42] Se till exempel Ekonomisk kommentar ”Kartläggning av sammanlänkningen mellan svenska kreditinstitut – Inhemska exponeringar”, Riksbanken (2026), vars resultat tyder på att det svenska banksystemet är ett koncentrerat nätverk, där de stora svenska bankerna spelar en central roll och fungerar som viktiga mellanhänder som kanaliserar exponeringar genom hela systemet.
[43] De svenska storbankerna är Svenska Handelsbanken, SEB och Swedbank.

11. En betydande del av storbankernas marknadsfinansiering är i utländsk valuta

Miljarder kronor

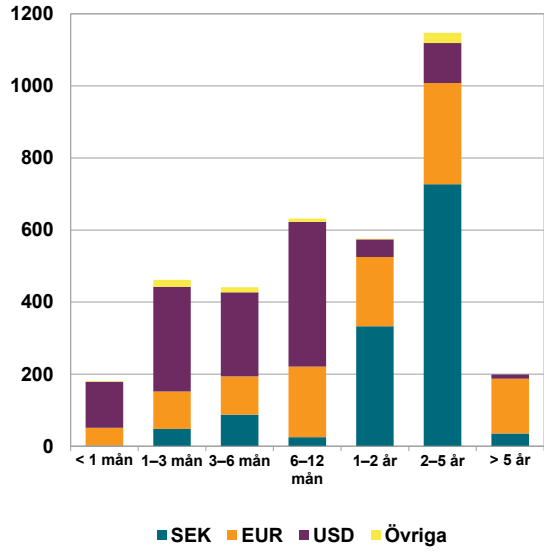

Källa: FI.
Anm. Visar återstående löptid för storbankernas marknadsfinansiering.

12. Nästan hälften av storbankernas marknadsfinansiering förfaller inom ett år

Procent

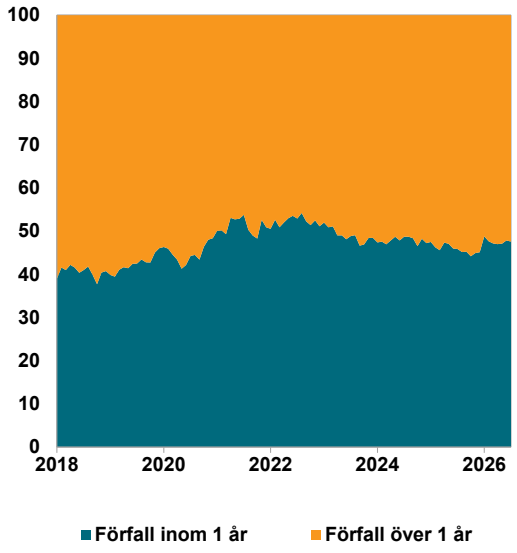

Källa: FI.
Anm. Visar andel av storbankernas marknadsfinansiering som förfaller inom ett år, respektive efter mer än ett år.

Storbankerna har betydande likviditetsbuffertar bestående av centralbanksreserver och andra högkvalitativa likvida tillgångar som kan användas för att motverka tillfälliga likviditetsstörningar. De ligger med goda marginaler över de regulatoriska kraven för både likviditetstäckningskvot (LCR) och stabil nettofinansieringskvot (NSFR) (se tabell 1). En stor del av deras likviditetsbuffertar består dessutom av euro och amerikanska dollar, vilket förbättrar bankernas möjlighet att frigöra likviditet om tillgången till finansiering i utländsk valuta skulle försämras. FI gör regelbundet kassaflödesbaserade stresstester för att analysera bankernas finansiering och likviditet vid olika typer av stress. Resultaten visar att bankerna i regel kan hantera betydande likviditetsutflöden under en längre period även i stressade scenarier.

Likviditetsöverskottet i det svenska banksystemet har krympt i takt med att Riksbanken minskat sitt innehav av svenska värdepapper och kommer minska ytterligare nu när Riksbanken ändrar en del av finansieringen av valutareserven till lån via Riksgälden. Det innebär att bankerna kommer att ha ett ökat behov av en mer aktiv likviditetshantering och att de i större utsträckning kan behöva utjämna likviditet sinsemellan. FI ser också positivt på att bankerna regelbundet testar sin förmåga att låna via Riksbankens faciliteter och använder dem vid behov.

FI:s sammantagna bedömning är att storbankerna har god tillgång till finansiering, både genom inlåning och via marknadsfinansiering, samt att de har en god motståndskraft mot störningar på de finansiella marknaderna till följd av omvärldsläget. En sådan situation kan dock leda till stigande finansieringskostnader för bankerna, något som i slutändan kan påverka räntorna för deras kunder (se Fördjupningsruta - Räntegenomslag från banker till låntagare) och kreditutbudet.

Fördjupningsruta – Räntegenomslag från banker till låntagare

Snabbt stigande räntor kan leda till att banker vältrar över den högre finansieringskostnaden på sina kunder. Det kan pressa låntagarnas ekonomiska marginaler, vilket i förlängningen kan påverka bankerna. Det är därför viktigt för FI att följa denna kanal i vår bedömning av stabiliteten i banksektorn och det finansiella systemet.

Vilken finansieringsmix som bankerna väljer påverkar deras finansieringskostnader. Finansieringskostnaden påverkar i sin tur vilken ränta låntagarna får betala. Om en banks finansieringskostnader ökar kan banken antingen höja utlåningsräntorna eller absorbera de högre kostnaderna genom lägre lönsamhet. Räntegenomslag mäter hur förändringar i exempelvis marknadsräntor eller en referensränta överförs till bankens finansieringskostnader och vidare till ut- och inlåningsräntor. Genomslaget är sällan fullständigt eller omedelbart. Kundernas räntebindningstid, konkurrensförhållanden på bankmarknaden och kreditrisk kan göra att endast en del av en ränteförändring förs vidare till bankens låntagare.

Jämfört med andra europeiska länder kännetecknas de nordiska länderna generellt av en större andel marknadsfinansiering i banksystemet och en mindre andel inlåning, speciellt från hushåll.[44] Svenska hushåll och icke-finansiella företag har samtidigt generellt korta räntebindningstider på sina lån (se diagram 13). Sammantaget gör detta att svenska banker och deras kunder kan påverkas snabbt av ett ändrat ränteläge.

[44] Marknadsfinansiering står för cirka 44 procent av finansieringen i Sverige jämfört med 20 procent i EU/EEA som helhet.

13. Andel lån med en återstående räntebindningstid på mindre än ett år
Procent

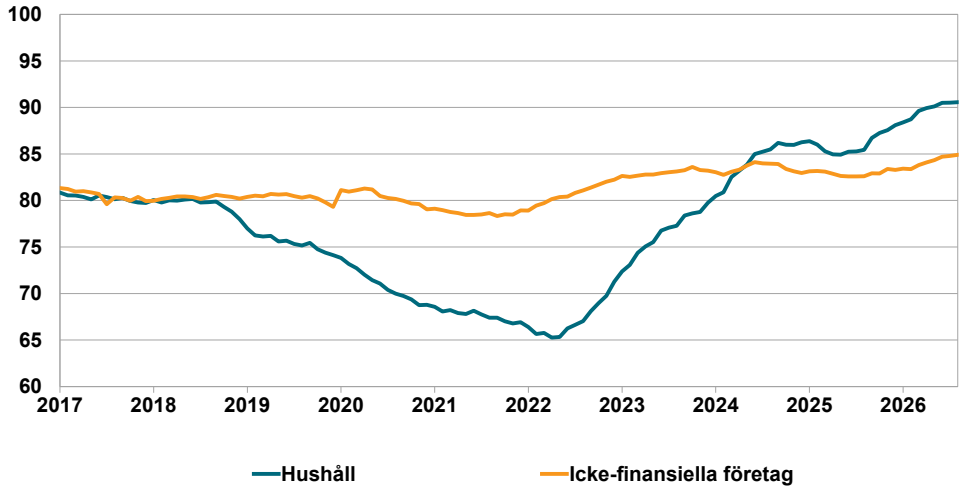

Källa: SCB.
Anm. Avser lån från monetära finansiella institut (MFI).

För att försöka uppskatta räntegenomslaget har FI tagit fram ett förenklat mått på hur mycket av en förändring av det generella ränteläget som kan slå igenom på bankens utlåningsräntor till hushåll och icke-finansiella företag inom en given tidshorisont. Hur stort genomslaget blir i måttet beror dels på hur mycket av bankens finansiering som förfaller inom en given tid (kapitalbindningen), dels på låntagarnas räntebindningstid.[45]

Måttet visar att en ränteökning på 1 procentenhet i dag skulle leda till cirka 0,45 procentenheters ökning av den genomsnittliga utlåningsräntan för hela stocken av lån till hushåll och icke-finansiella företag om tre månader och drygt 0,6 procentenheter om tolv månader (se diagram 14 och 15).[46] Beräkningarna indikerar vidare att räntegenomslaget har förändrats något över tid och skiljer sig mellan hushåll och icke-finansiella företag. Det beror på att kapitalbindningstiden hos bankerna och räntebindningstiden för hushållen och de icke-finansiella företagens banklån har förändrats över tid. Anledningen till att måtten för hushållssektorn och de icke-finansiella företagen gick isär mellan 2020 och 2023 var att hushållssektorn i allt större utsträckning valde att binda sina räntor. Det bidrog till att de inte påverkades lika mycket som annars av de stigande räntor som

[45] Måttet tar inte hänsyn till räntebindningen på bankernas utestående skulder (vilket delvis underskattar genomslaget) eller eventuell användning av derivat, vilket beror på databrist. Måttet är förenklat och antar en enhetlig ökning av finansieringskostnaden, vilket innebär att kostnaden för marknadsfinansiering och inlåning stiger lika mycket. Att måttet inte tar hänsyn till trögrörligheten i inlåningsräntorna vägs upp av att måttet antar en konstant marginal mellan in- och utlåningsräntor trots en snabb ränteuppgång.
[46] Medianbolånet för nya bostadsköpare 2025 var enligt FI:s fördjupade analys av bolån 1,87 miljoner kronor. Om vi utgår från den storleken på bolånet skulle räntekostnaden, enligt det uppskattade genomslaget för tre månader, stiga med cirka 700 kronor i månaden (exklusive ränteavdrag) vid en ränteuppgång på en procentenhet.

sedan följde. De senaste åren har hushållen i större utsträckning valt kortare räntebindningstider. De är därmed mer räntekänsliga, vilket syns i det uppskattade räntegenomslaget.

14. Uppskattat genomslag om tre månader

Procentenheter

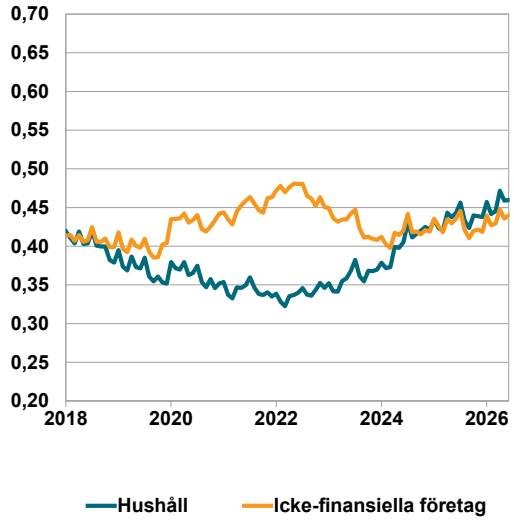

Källa: FI och SCB.
Anm. Måttet uppskattar hur mycket av en ränteökning på 1 procentenhet som slår igenom på bankernas utlåningsräntor för hela stocken lån till hushåll och icke-finansiella företag om tre månader. Hur stort genomslaget blir i måttet beror dels på hur mycket av bankens finansiering som förfaller inom en given tid, dels på låntagarnas räntebindningstid.

15. Uppskattat genomslag om tolv månader

Procentenheter

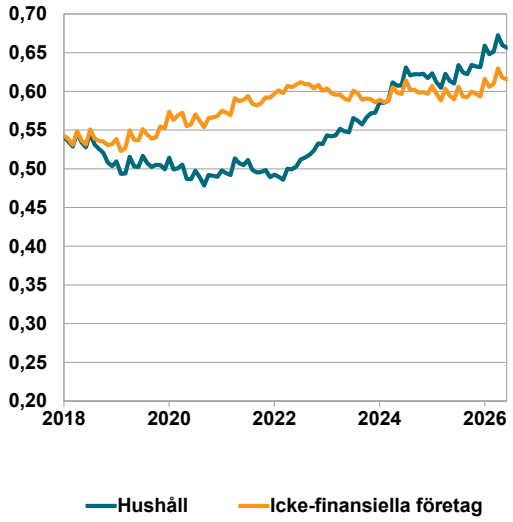

Källa: FI och SCB.
Anm. Måttet uppskattar hur mycket av en ränteökning på 1 procentenhet som slår igenom på bankernas utlåningsräntor för hela stocken lån till hushåll och icke-finansiella företag om tolv månader. Hur stort genomslaget blir i måttet beror dels på hur mycket av bankens finansiering som förfaller inom en given tid, dels på låntagarnas räntebindningstid.

Det osäkra omvärldsläget kan leda till ett scenario med snabbt stigande marknadsräntor. Svenska banker – speciellt storbankerna – har en relativt kort återstående bindningstid på sin marknadsfinansiering (se diagram 11 och 12). Det gör att stigande marknadsräntor kan få ett snabbt genomslag på deras finansieringskostnader. Även hushåll och icke-finansiella företag har en allt större andel återstående räntebindningstid som är kortare än ett år (se diagram 13). Enligt måtten är det uppskattade räntegenomslaget på hushåll högre nu än innan räntehöjningscykeln 2022, och det ligger på ungefär samma nivå för icke-finansiella företag. Förändringen i måtten under perioden mellan 2018 och i dag drivs mer av förändringar i hushållens och de icke-finansiella företagens val av räntebindningstider än av förändringar i bankernas finansieringsstruktur. Sammantaget innebär det att ett stigande ränteläge nu skulle få ett något större genomslag på bankernas utlåningsräntor jämfört med 2018.

Bankernas kreditrisk kan öka

Fördelningen av bankernas exponeringar mellan olika låntagargrupper och sektorer är viktig för att bedöma riskerna i bankernas samlade utlåningsportföljer. De svenska storbankernas utlåning domineras av lån till icke-finansiella företag och hushåll. En försämrad återbetalningsförmåga bland bankens låntagare kan leda till ökade kreditförluster i banksektorn och påverka den finansiella stabiliteten. Det är därför viktigt för FI att följa bankernas största låntagargrupper, icke-finansiella företag och bolånetagare.

FI bedömer att storbankernas kreditrisk har minskat gradvis sedan räntetoppen 2023. Det förbättrade konjunkturläget det senaste året återspeglas i den fortsatt positiva utvecklingen. Utlåningsräntorna har varit stabila och inflationen låg, vilket har gynnat låntagarnas marginaler. Bankernas kreditförluster är fortsatt låga.[47] Utvecklingen är likartad för andelen problemlån och lån med en betydande ökning av kreditrisk. Därtill har storbankernas reserveringar för förväntade kreditförluster i förhållande till utestående exponering minskat under året (se diagram 16). En lägre reserveringsgrad kan indikera att bankerna bedömer att risken för framtida kreditförluster har minskat. Det osäkra geopolitiska läget kan orsaka utbudsstörningar som kan leda till högre inflation, högre räntor och lägre tillväxt. Det kan i sin tur leda till att bankernas kreditrisk ökar. Men sammantaget bedömer FI att storbankerna har en god motståndskraft mot ett scenario med ökad kreditrisk.

[47] De senaste åren har en grupp av banker som inriktar sig på att förvärva problemlån expanderat. Vissa av dessa banker har fått status som specialiserad skuldomstrukturerare (specialised debt restructurer, SDR). Denna grupp av banker står för cirka 34 procent av banksektorns problemlån men endast 0,7 procent av den totala utlåningen. FI bedömer i dagsläget att dessa aktörer inte utgör en stabilitetsrisk men det är ett exempel på nya aktiviteter i det finansiella systemet som FI följer i vår löpande riskbedömning. Läs vidare i FI:s senaste Bankbarometer: https://www.fi.se/sv/publicerat/rapporter/bankbarometer/bankbarometern-h1-2026-bankernas-lonsamhet-okade/.

16. Reserveringsgrad per sektor

Procent

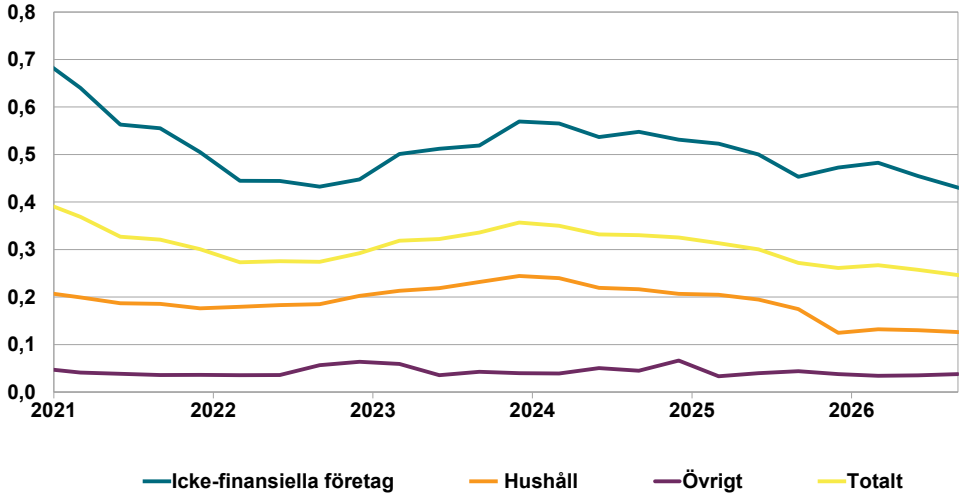

Källa: FI.
Anm. Reserveringar i förhållande till utestående exponeringar hos de svenska storbankerna samt Nordeas och Danske Banks svenska filialer. Avser viktade genomsnitt.

Antalet företagskonkurser har legat på en förhöjd nivå under de senaste åren (se diagram 17). Samtidigt har antalet anställda som berörs av konkurser minskat, vilket tyder på att konkurserna främst gäller mindre verksamheter. Hittills har konkurserna inte lett till omfattande kreditförluster för bankerna. Det beror bland annat på att många av de företag som går i konkurs har små eller inga banklån. Det innebär dock inte att riskerna är försumbara. Många företag med stora banklån är fortsatt sårbara, vilket framgår av att en betydande andel av banklånen är till företag med låg räntetäckningsgrad (se diagram 18).

17. Företagskonkurser och berörda anställda

Antal

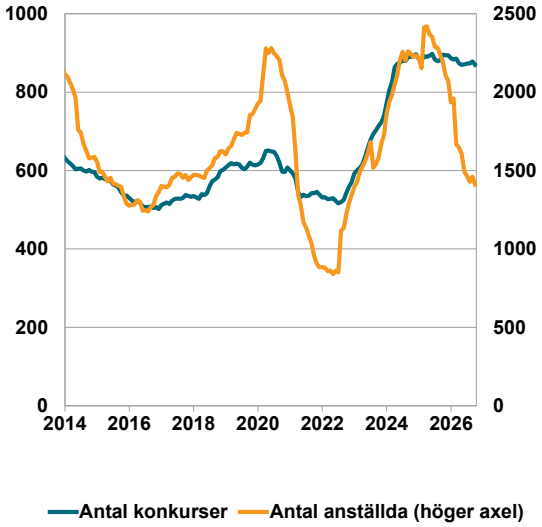

Källa: SCB.
Anm. Avser rullande tolvmånadersgenomsnitt av antalet konkurser respektive antalet anställda berörda av konkurser (höger axel).

18. Andel företag och banklån hos företag med låg räntetäckningsgrad

Procent

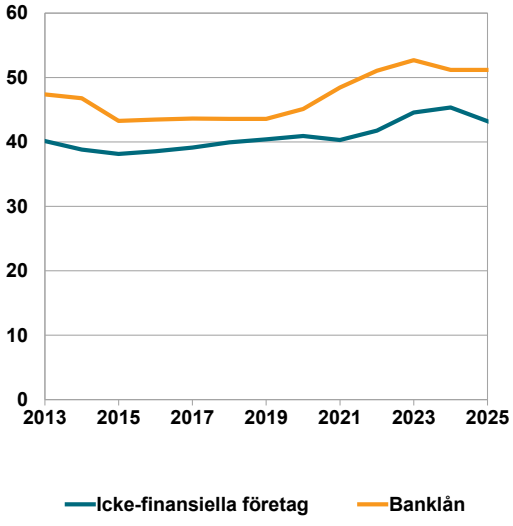

Källa: FI.
Anm. Avser andelen företag med räntetäckningsgrad under 1,5 respektive andelen banklån till dessa företag.

De icke-finansiella företagens finansiella situation har gradvis stärkts under året. Det återspeglas även i FI:s stresstest av företagsutlåningen. I ett stressat scenario beräknas bankernas kreditförluster uppgå till drygt 3 procent av den totala utlåningen till icke-finansiella företag (se diagram 19).[48] Det är lägre än i beräkningar för motsvarande scenarier tidigare år. Samtidigt har räntorna stigit sedan 2025, vilket kan öka företagens finansieringskostnader och därmed deras sårbarheter. Det gäller särskilt för fastighetsföretag som ofta är högt belånade och räntekänsliga. Dessutom riskerar osäkerheten i omvärlden att leda till ytterligare kostnadsökningar eller en svagare efterfrågan som kan dämpa företagens lönsamhet och investeringsbeslut.

[48] Metoden beskrivs närmare i Aranki och Barkfeldt (2025) ”Stresstest av bankernas utlåning till icke-finansiella företag”, FI-analys 52, FI. I scenariot antas att BNP faller med 10 procent, inflationen är 2 procent, företagens räntekostnader ökar med 3 procentenheter och tillgångspriserna (inklusive fastigheter) faller med 20 procent.

19. Skattade kreditförluster i FI:s stresstest

Procent av utlåning och procent

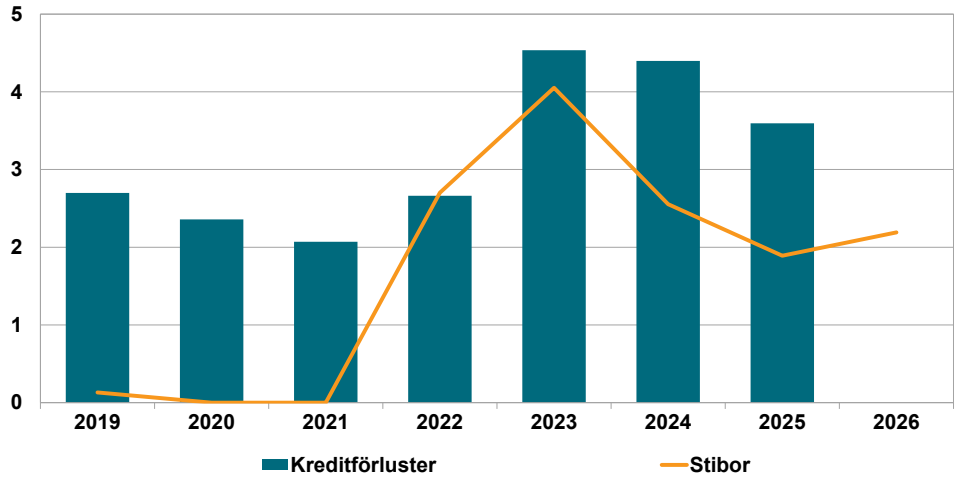

Källa: ECB och FI.
Anm. Kreditförluster avser beräknade kreditförluster i stress. Beräkningarna baseras på respektive års data från 2019 till 2025 och representerar ett scenario för nästkommande år. Stibor avser en referensränta med 3 månaders löptid. Värdet för 2026 avser 17 november 2026. Åren på x-axeln avser de årsredovisningar som stresstesten bygger på.

Fastighetsföretag står för drygt hälften av bankernas utlåning till icke-finansiella företag. Fastighetssektorn är därför särskilt viktig för den samlade utvecklingen av bankernas kreditrisk. Återhämtningen i fastighetssektorn har fortsatt under året, med stabil intjäning och stabila räntekostnader. Därtill har deras upplåning via marknadsfinansiering och bankernas utlåning till företagen ökat. Men förutsättningarna för en fortsatt återhämtning har försämrats.

Fastighetsföretagens intjäning kan minska något framöver till följd av begränsad uppräkning av KPI-indexerade hyror. Stigande vakanser är fortsatt en utmaning för fastighetsföretagen. Vakansgraden för kontorslokaler ligger på olika nivåer i innerstäder och förorter, men utvecklingen över tid är likartad (se diagram 24 i bilagan). Höga vakanser tynger redan intjäningen för vissa fastighetsföretag, framför allt inom kontorssegmentet. Kontorssegmentet är endast en del av hela sektorn, vilket är en anledning till att genomslaget på sektorn som helhet hittills har varit begränsat.

Sammantaget har sannolikheten ökat för att finansieringskostnaderna ska stiga snabbare än hyresintäkterna och pressa företagens kassaflöden. Högre räntor kan även dämpa konjunkturen och efterfrågan på lokaler, vilket ytterligare kan försvaga intjäningen. Högt skuldsatta företag är särskilt sårbara för en sådan utveckling.

20. Andelen nya bolån med hög belåningsgrad ökar

Procent

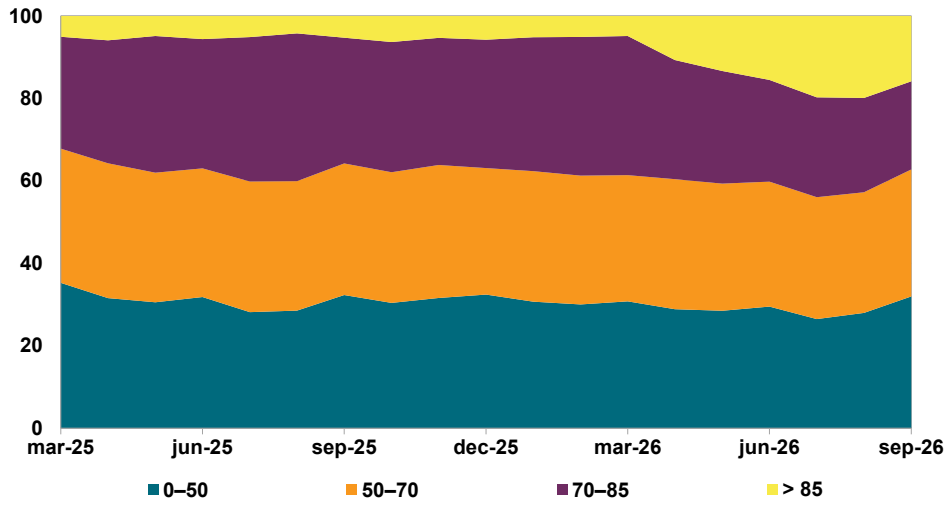

Källa: FI och SCB.
Anm. Utlåning till hushåll, fördelad på belåningsgrader. Avser nya avtal (andel i förhållande till utlåning, procent). Övre gränsen är inkluderad i det halvöppna intervallet, exempelvis ingår 70 i intervallet 50 – 70 men 50 exkluderas.

Bankernas utlåning till hushållen har ökat gradvis under året. Ökningen har till stor del drivits av bolån. I takt med att bolåneräntorna har stabiliserats har hushållens marginaler förbättrats. Under det andra kvartalet 2026 motsvarade ränteutgifterna 5 procent av hushållens disponibla inkomster. Samtidigt väljer hushållen i större utsträckning kortare räntebindningstider. Det innebär att en framtida ränteförändring snabbare kan få genomslag på deras ekonomi (se Fördjupningsruta – Räntegenomslag från banker till låntagare). Under våren 2026 har regelverket för bolån förändrats.[49] Utvecklingen av bolånevolymen följer i stort sett tillväxten i BNP och hushållens inkomster. Däremot har en allt större andel av nya bolån en belåningsgrad som är högre än 85 procent (se diagram 20). Det kan innebära att bankernas kreditrisk i bolåneportföljen har ökat, men det behöver inte vara så. Om färre nya bolånetagare tar blancolån för att finansiera delar av kapitalinsatsen – och bankerna fortfarande har en sund kreditprövning – kan det även innebära lägre risk för att bolånetagarna får betalningsproblem, eftersom bolån typiskt sett har lägre ränta än blancolån. Men över tid kan det innebära att bankerna får en högre belåningsgrad i sina bolåneportföljer. Sammantaget är det viktigt att bankerna fortsatt har robusta kreditprövningar. FI följer detta inom ramen för våra uppdrag.

[49] Den nya lagen (2026:226) om begränsning av bostadskrediter trädde i kraft 1 april 2026 (prop. 2025/26:119) och innebär bland annat att det skärpta amorteringskravet inte finns kvar. Enligt den nya lagen får en något större del av bostadens värde användas som säkerhet vid lån och en något mindre del av bostadens värde belånas genom tilläggslån.

Banksektorn har betydande motståndskraft

Trots ett osäkert omvärldsläge bedömer FI att de svenska storbankerna har god motståndskraft. Storbankernas lönsamhet har minskat något de senaste åren till följd av ett lägre räntenetto och ökade kostnader, men är fortsatt på höga nivåer (se diagram 25 i bilagan). De uppvisar också fortsatt hög kostnadseffektivitet jämfört med nordiska och europeiska storbanker, även om det så kallade K/I-talet har ökat något (se tabell 1). Avkastningen på det egna kapitalet har även det sjunkit något, men är i linje med genomsnittet för de senaste tio åren. Bankerna har fortsatt höga kapitalbuffertar även om kärnprimärkapitalutrymmet har minskat något det senaste året (se tabell 1). Det kan förklaras av att bankernas kapitalbas, till följd av utdelningar till aktieägare, inte har ökat lika mycket som deras tillgångar. Jämfört med liknande europeiska storbanker har de svenska storbankerna högre avkastning på eget kapital och en lägre andel problemlån (se diagram 26 och 27 i bilagan). Men europeiska storbanker har förbättrat sin lönsamhet de senaste åren samtidigt som andelen problemlån successivt har minskat. De är även mer välkapitaliserade jämfört med hur de var under eurokrisen i början av 2010-talet.

FI:s sammantagna bedömning är att storbankernas goda lönsamhet och höga kapitalbuffertar gör att de har förmåga att hantera stigande kreditförluster och tillgodose ekonomin med krediter även om det ekonomiska läget skulle försämras väsentligt. För att säkerställa en god motståndskraft i banksektorn ställer FI särskilt höga kapital- och likviditetskrav på de systemviktiga svenska bankerna. Inom EU pågår ett stort arbete med att förenkla och harmonisera finansiella regelverk. Som en del av detta har Europeiska kommissionen meddelat att de under första kvartalet 2027 kommer presentera förslag till nya regler på bankområdet. De nya reglerna syftar bland annat till att stärka sektorns konkurrenskraft och att förenkla nuvarande regelverk.[50] Förenklingar och minskade administrativa bördor för bankerna är i grunden goda ambitioner. Men det är viktigt att framtida regelverk inte förenklas på bekostnad av finansiell stabilitet och att länder även framöver har möjlighet att säkerställa tillräcklig motståndskraft för de risker som identifieras.

[50] Se pressmeddelande Europeiska kommissionen, juli 2026: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_26_1637

Tabell 1. Nyckeltal svenska storbanker

Procent

	Kv. 3 2025	Kv. 3 2026
Kombinerat buffertkrav & kärnprimärkapitalutrymme inkl. P2G	12,89	10,82
Kärnprimärkapitalutrymme inkl. P2G	4,48	2,40
Stabil nettofinansieringskvot (NSFR), Totalt	121,90	117,92
Likviditetstäckningskvot (LCR), Totalt	161,00	156,18
Avkastning på eget kapital	13,40	13,00
K/I-tal	42,20	43,60
Andel problemlån	0,38	0,33

Källa: FI och bankernas publika rapporter.
Anm. Med de svenska storbankerna avses Svenska Handelsbanken, SEB och Swedbank. Kärnprimärkapitalkrav som andel av riskvägda tillgångar. Avser buffertar på gruppnivå. I det kombinerade buffertkravet ingår systemriskbuffert, buffert för övriga systemviktiga institut (O-SII-buffert), kontracyklisk kapitalbuffert och kapitalkonserveringsbuffert. I den här definitionen av kärnprimärkapitalutrymmet, som är det kärnprimärkapital som hålls över kraven, ingår den så kallade pelare 2-vägledningen som för de svenska storbankerna är 0,5 procent. LCR och NSFR är regulatoriska nyckeltal som ger en samlad bild över bankens likviditetssituation på kort respektive lite längre sikt. Oviktade genomsnitt för LCR och NSFR. Avkastning på eget kapital och K/I-talet beräknas utifrån EBA:s metod. Poster från resultaträkningen räknas upp i årstakt och det egna kapitalet beräknas som ett genomsnitt av innevarande kvartal samt det fjärde kvartalet föregående år. K/I-talet mäter bankernas kostnadseffektivitet i form av kostnader i relation till intäkter. Andel problemlån avser bankernas totala utlåning i förhållande till lån som antingen har förfallit till betalning med mer än 90 dagar eller där det finns en risk för uteblivna betalningar.

Diagrambilaga

21. Företagens obligationsemissioner är på normala nivåer

Miljarder kronor

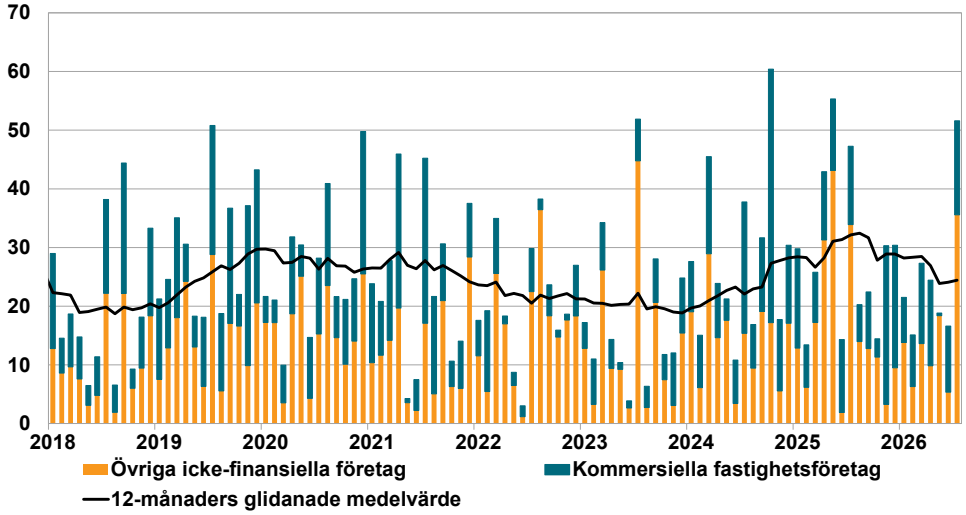

Källa: SCB.
Anm. Nyemissioner avser nominella belopp av obligationer i samtliga valutor.

22. Andel riskfyllda tillgångar i livförsäkrings- och tjänstepensionsföretag har ökat över tid

Procent

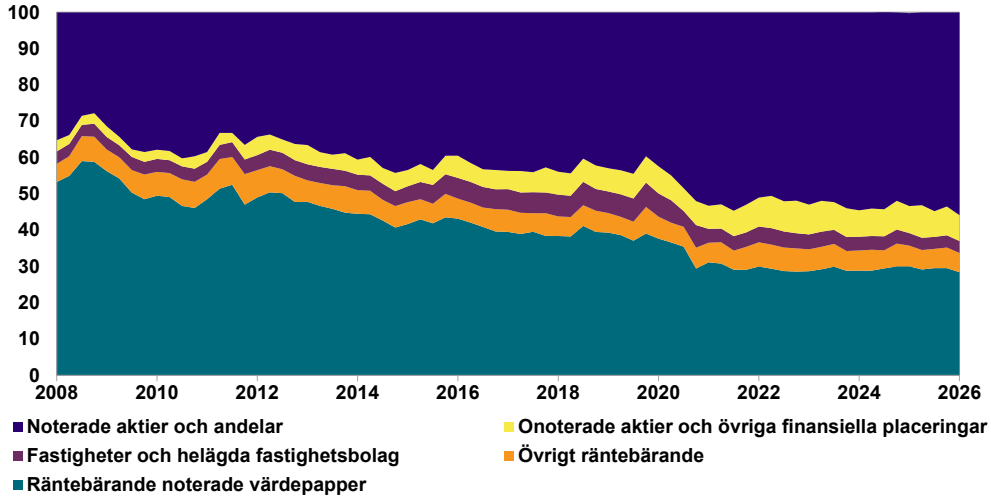

Källa: SCB.
Anm. Till de mer riskfyllda tillgångsslagen räknas aktier, onoterade aktier och övriga finansiella placeringar samt fastigheter och helägda fastighetsbolag. Till de räntebärande, och i sammanhanget mindre riskfyllda, räknas noterade räntebärande värdepapper och övrigt räntebärande. Diagrammet avser livförsäkrings- och tjänstepensionsföretagen, exklusive fond- och depåförsäkring, till och med den 30 juni 2026.

23. Solvensen är fortsatt stabil

Kvot (vänster axel) och procent (höger axel)

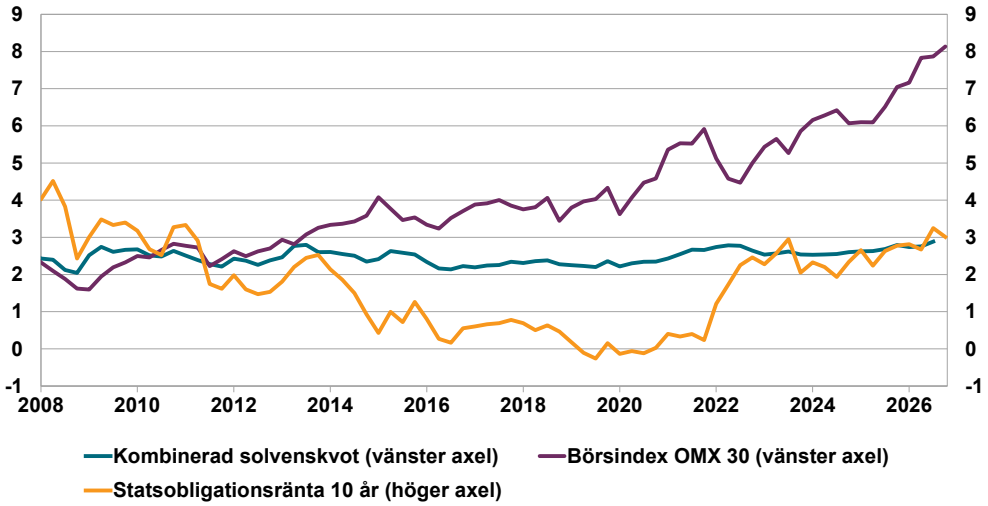

Källa: FI, Nasdaq OMX Stockholm 30 index och Riksbanken.
Anm. Till och med den 31 december 2021 visas trafikljuskvoten för livförsäkringsföretag och tjänstepensionskassor. Sedan den 31 mars 2022 visas solvensen enligt den nya tjänstepensionsregleringen. Serien är en blandning av två mått som vi har valt att benämna kombinerad solvenskvot. Solvensdata är till och med den 30 september 2026.

24. Höga vakanser för kontor i storstadsområden

Vakansgrad för lokalyta (procent)

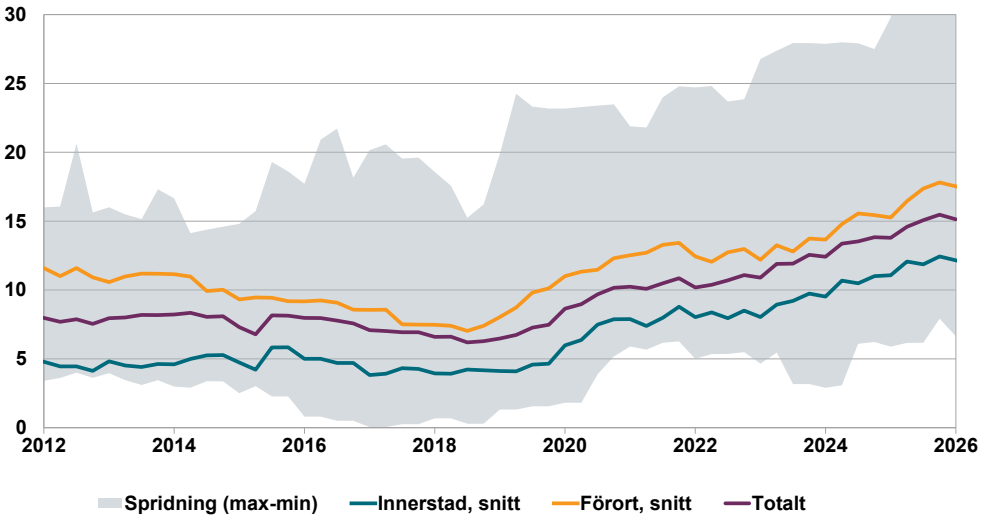

Källa: FI och JLL.
Anm. Vakansgraderna beräknas som ett genomsnitt av delmarknader för innerstad och förort för Stockholm, Göteborg och Malmö. Den skuggade ytan visar spridningen som är skillnaden mellan maximum och minimum för respektive delmarknad.

25. Stabilt resultat för svenska storbanker

Miljarder kronor

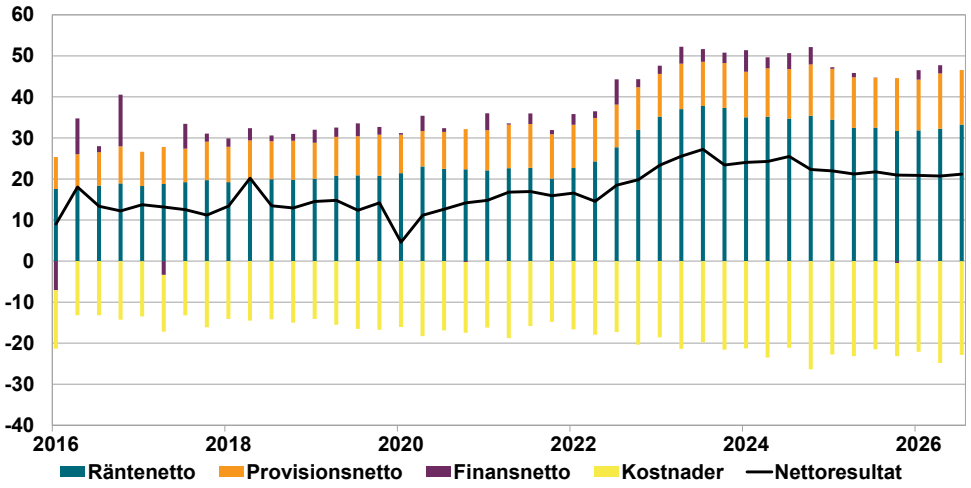

Källa: FI.
Anm. Visar resultatposter per kvartal för de svenska storbankerna. De svenska storbankerna är Handelsbanken, SEB och Swedbank.

26. Europeiska storbankers avkastning på eget kapital har förbättrats

Procent

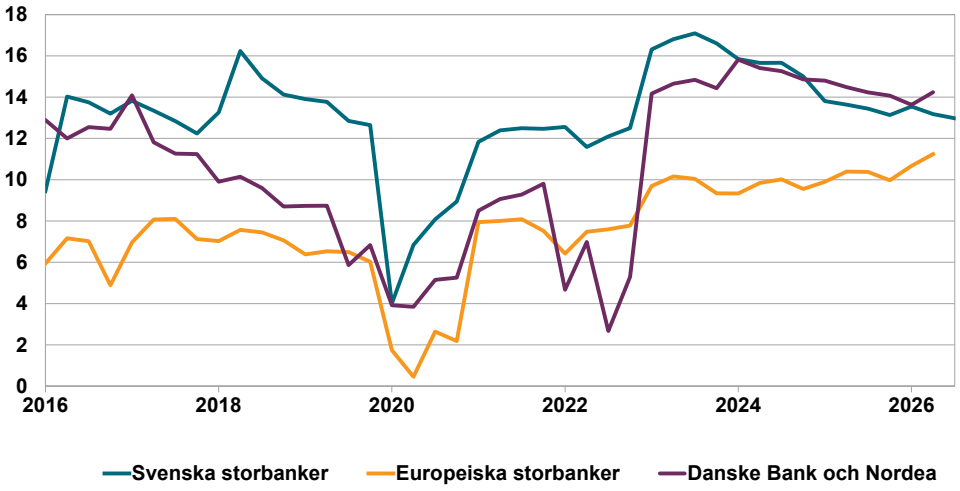

Källa: FI och EBA.
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. De svenska storbankerna består av Handelsbanken, SEB och Swedbank. Europeiska storbanker inkluderar 24 av de största icke-nordiska bankerna inom EES, baserat på totala tillgångar. Serierna för europeiska och nordiska banker (Nordea och Danske Bank) är rapporterade i euro och inte justerade för växelkursförändringar.

27. Svenska storbanker har en låg andel problemlån

Procent

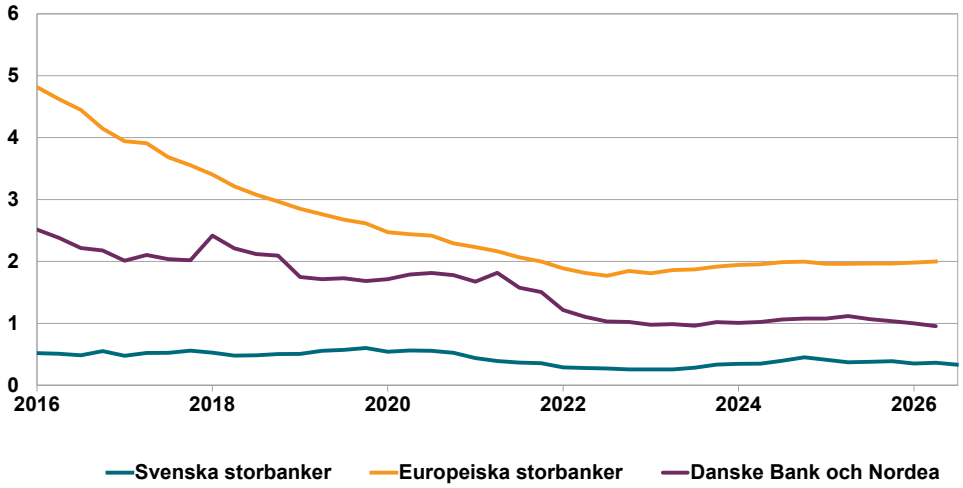

Källa: FI och EBA.
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. De svenska storbankerna består av Handelsbanken, SEB och Swedbank. Andelen problemlån (lån, som antingen har förfallit till betalning med mer än 90 dagar eller där det finns en risk för uteblivna betalningar) i relation till total utlåning. Europeiska storbanker inkluderar 24 av de största icke-nordiska bankerna inom EES, baserat på totala tillgångar. Serierna för europeiska och nordiska banker (Nordea och Danske Bank) är rapporterade i euro och inte justerade för växelkursförändringar.